

Economisch Actieprogramma 2023-2027

Voorwoord

Heemstede is rijk aan groen, historie, cultuur, winkels en diverse vormen van bedrijvigheid. Heemstede is een mooie gemeente om in te wonen, werken én ondernemen. Dit willen we ook zo houden. We werken met elkaar aan de toekomst van onze economie. Een toekomst die nu soms onzeker kan aanvoelen door de oorlog in Oekraïne, de historisch hoge inflatie en daardoor groeiende onzekerheid bij ondernemers over de bestaanszekerheid.

“Wie weet beter wat de Heemstedse economie nodig heeft dan de ondernemers zelf? “

Met die gedachte zijn we het afgelopen jaar in gesprek gegaan met ondernemers in Heemstede. Wat zien zij dat nodig is om de economie van Heemstede te versterken? Dit is samengevoegd met actiepunten die voortvloeien uit trends en ontwikkelingen. Het resultaat ligt nu voor u:

Trots presenteer ik u het Economisch Actieprogramma 2023-2027

Het programma is gericht op het versterken en uitbouwen van de economische structuur van onze gemeente in al haar facetten. Het actieprogramma geeft u inzicht in de huidige stand van zaken van de lokale economie en de acties die de komende jaren ondernomen moeten worden om de economie van Heemstede te waarborgen, en daar waar mogelijk te versterken. De gemeente Heemstede hoopt samen met u deze uitdaging aan te gaan!

Namens burgemeester en wethouders,

Arienne de Wit-van der Linden
Wethouder Economie

Inhoud

Hoofdstuk 1	Inleiding	4
1.1.	Nut en noodzaak: waarom een economisch actieprogramma?	4
1.2.	Doel en uitgangspunten	4
1.3.	Economische ambities	4
1.4.	Bestuurlijke opdracht	5
1.5.	In en met de regio	6
1.6.	Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2	Trends en ontwikkelingen	7
Hoofdstuk 3	De economie van Heemstede	9
	Actiepunten en bijeenkomsten ondernemers	9
3.1.	Detailhandel	10
	Lokale en regionale bestedingen in de detailhandel	11
3.2.	Horeca	13
3.3.	Toekomst winkelgebieden: verwevenheid horeca en detailhandel	14
3.4.	Werklocaties	16
	Vergroening en klimaatadaptatie op bedrijventerreinen	18
	Samenwerking met en tussen ondernemers	20
3.5.	Toerisme en recreatie	21
	MRA	23
	Verblijfsaccommodaties	23
	Toeristenbelasting	24
	Evenementen	25
3.6.	Zorg	27
3.7.	Zzp'ers	28
3.8.	Circulair en duurzaam ondernemen	31
3.9.	Arbeidsmarkt & werkgelegenheid	34
	Werkgelegenheidsontwikkeling	35
	Krapte op de arbeidsmarkt	36
Hoofdstuk 4	Samenvatting	38
	Actieprogramma	39
Bijlage 1	Uitvoeringsprogramma 2023	42

Hoofdstuk 1 Inleiding

De gemeente Heemstede streeft met het economisch actieprogramma naar een duurzame lokale economie die bijdraagt aan de levendigheid en sociale samenhang van de Heemstedse samenleving. De gemeente verliest daarbij het groene karakter van Heemstede niet uit het oog. De economische (infra) structuur omvat voorzieningen en activiteiten die de hoogwaardige werk- en woonomgeving ondersteunen. Juist deze hoogwaardige, goed bereikbare, woonomgeving vlakbij grote economische centra en bij strand en duinen, is de kracht van Heemstede.

1.1. Nut en noodzaak: waarom een economisch actieprogramma?

Het versterken van de lokale economie is van groot belang. Juist nu we wereldwijd te maken hebben met de oorlog in Oekraïne en aanhoudende hoge inflatie. Dit heeft weerslag op het bestedingspatroon van onze inwoners en bezoekers. Daarnaast hebben ondernemers de afgelopen twee jaar financiële overheidssteun gekregen tijdens de coronacrisis, om het wegvallen van inkomsten te compenseren. De landelijke en lokale steunmaatregelen dempen nu nog de economische effecten. Echter zijn er zorgen over de doorwerking die optreedt nu die steun er niet meer is.¹ Daarnaast geldt voor een aantal ondernemers dat zij een gedeelte van de ontvangen steun terug moeten betalen.

Naast deze acute gebeurtenissen zijn er andere ontwikkelingen die invloed hebben op de Heemstedse economie. Voorbeelden hiervan zijn mobiliteitsdruk, verstedelijking, veranderende economische ruimtebehoefte, verduurzaming en de energietransitie. Deze ontwikkelingen geven aanleiding om het actieprogramma te actualiseren. Een nieuw economisch programma voorziet in een nieuwe focus op de uitvoering.

1.2. Doel en uitgangspunten

Het Economisch Actieprogramma zorgt voor een pragmatische aanpak van de economie door de gemeente (en haar partners) voor de periode 2023-2027. We stellen geen economische visie op, maar zorgen voor concrete handvatten om acties te ondernemen. Het programma bestaat uit actiepunten en het richting geven aan de samenwerking voor de economie. We stellen het actieplan op per thema. Hiervoor is met verschillende doelgroepen gesproken. Het doel is om het economisch klimaat in Heemstede te behouden en te versterken, in lijn met de lokale en regionale economische ambities.

1.3. Economische ambities

Het blijft belangrijk om aan de economische ambities te werken. In de Startnotitie Economisch Programma (2015-2019) staan drie lokale ambities genoteerd die nog steeds relevant zijn, namelijk:

**Behouden
hoogwaardig woon-
en leefklimaat met
regionale
aantrekkingskracht**

Een goed functionerende economie draagt bij aan het plezierige woonklimaat van Heemstede met voldoende voorzieningen. Heemstede streeft naar een duurzame lokale economie die bijdraagt aan de levendigheid en sociale samenhang van de Heemstedse samenleving.

¹ [VNG | Gemeenten: partner in economisch herstel en transitie](#)

Intensiveren structureel contact met bedrijfsleven in Heemstede

Hoe meer contact de gemeente met de ondernemers onderhoudt, hoe beter we inzichtelijk wat er speelt, welke ondernemer waar mee bezig is en waar men tegenaan loopt. Daardoor kunnen we ondernemers beter informeren over gemeentelijke zaken. Goed contact met het bedrijfsleven zorgt voor meer begrip voor elkaar. Daarbij zorgt het voor meer draagkracht voor beleid en regelgeving, maar ook voor initiatieven vanuit de ondernemers.

Versterken gezond ondernemersklimaat gericht op behoud werkgelegenheid

Succesvolle, startende, en gevestigde, ondernemers zorgen gezamenlijk voor een gezond ondernemersklimaat in Heemstede. Een gezond sociaal ondernemersklimaat draagt bij aan:

- Lokale dynamiek en bedrijvigheid
- Economische welvaart
- Arbeid en werkgelegenheid
- Samenwerking
- Voorzieningen.

Deze economische beleidsambities zijn opgesteld in 2015. De beleidsambities zijn nog steeds relevant. Echter moeten deze beleidsambities aangevuld worden met actuele trends en ontwikkelingen Hoofdstuk 2 en 3 lichten deze trends en ontwikkelingen nader toe.

1.4. Bestuurlijke opdracht

De afgelopen jaren heeft de gemeente gewerkt aan haar economische ambities met het Economisch Actieprogramma 2016-2020. De beëindiging van de looptijd van het huidige economisch actieprogramma maakt dat een nieuw programma, en daarmee de focus als het gaat om de lokale economie voor de komende jaren, ontbreekt. Een nieuw economisch programma voorziet in die behoefte. Om deze redenen heeft het college op 15 november 2021 besloten dat een nieuw economisch actieprogramma moet worden opgesteld. In de periode januari 2022 tot en met oktober 2022 hebben we samen met ondernemers en het bedrijfsleven gekeken hoe we hier invulling aan kunnen geven. De centrale vraag die we willen beantwoorden in deze beleidsnota is:

“Welke actielijnen, maatregelen en concrete acties zijn nodig om verschillende kansen en vraagstukken met elkaar te verbinden zodat we het economische klimaat in Heemstede kunnen behouden en versterken de komende jaren?”

Het vraagstuk sluit aan bij de ambities uit het coalitieakkoord. Het actieprogramma draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijk ondernemersklimaat.²

---

² [Coalitieakkoord 2022-2026 | Samen voor de toekomst van Heemstede](#)

1.5. In en met de regio

Heemstede is een middelgrote gemeente met een ligging in de regio Zuid-Kennemerland, en de grotere Metropoolregio Amsterdam (MRA). We werken samen met de regio aan economische groei. Heemstede heeft samen met de gemeenten Bloemendaal, Zandvoort en Haarlem de Zuid-Kennemer Agenda (2020) vastgesteld. Economie is een van de vijf hoofdopgaven. Deze hoofdopgave richt zich op het beter benutten van het economisch kapitaal, gerichte groei van duurzaam toerisme, het aanscherpen van ons economisch profiel en het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid. Heemstede is daarnaast een samenwerkende partner van de gemeente Haarlem voor de uitvoering van het Actieprogramma Impact Ondernemen 2020-2024. Impact ondernemen betekent dat bedrijven of ondernemers maatschappelijk betekenisvol zijn. De ondernemers dragen bij aan het aanpakken en oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het stimuleren van impact ondernemen zorgt voor een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke doelen. Het is belangrijk dat dit in Heemstede meer op de kaart gezet wordt.

Afstemming tussen de regiogemeenten in de MRA vindt onder meer plaats in de activiteiten uit de MRA Agenda 2.0 en in specifieke programma's zoals het MRA-programma Circulaire Economie (2021-2026) en de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025. Stedelijke regio's zijn belangrijk voor economische ontwikkelingen. Verder is Heemstede onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Deze samenwerking is gericht op het nader tot elkaar brengen van werknemers en werkgevers in de regio.

Regionale samenwerking is belangrijk. Een aantal vraagstukken vragen om bovenlokale, of zelfs bovenregionale oplossingen. Een samenhangende beleidsmix (lokaal en regionaal) is noodzakelijk voor economische groei.³ Het economisch actieprogramma moet gezien worden in de bredere context van regionaal beleid en ambities.

1.6. Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk, gaat hoofdstuk 2 in op het perspectief van de economie in Heemstede. Welke trends en ontwikkelingen zijn relevant en wat zijn de centrale kansen en opgaven? Hoofdstuk 3 brengt de economie van Heemstede in beeld: hoe is de economie in Heemstede momenteel opgebouwd? Welke thema's en doelgroepen horen hierbij? Vervolgens gaat hoofdstuk 3 per thema in op wat nodig is van de sector en gemeente om de Heemstedse economie succesvol tot ontwikkeling te brengen. Dit resulteert in het een aantal actiepunten. Deze actiepunten zijn tot slot samengevat in hoofdstuk 4.

---

³ [PBL | Stedelijke regio's als motoren van economische groei](#)

Hoofdstuk 2 Trends en ontwikkelingen

Er zijn veel trends en ontwikkelingen die effect hebben op de economie. Gemeenten hebben beperkte mogelijkheden om de lokale economie te beïnvloeden. Veel externe factoren spelen een rol in de economie, bijvoorbeeld de wereldconjunctuur, grondstoffenschaarste, inflatie, corona en andere calamiteiten. De gemeente heeft vooral invloed op ruimte, bereikbaarheid, lokale belastingen, subsidies en lokale wet- en regelgeving.⁴ De gemeente speelt een belangrijke rol bij het scheppen van de juiste condities waarbinnen de lokale economie zich verder kan ontplooiën. De gemeente Heemstede werkt hiervoor nauw samen binnen de regio Zuid-Kennemerland en de MRA. Dit hoofdstuk licht zes relevante trends uit. In hoofdstuk 3 worden ook per thema eventueel relevante trends en/of ontwikkelingen genoemd.

Energietransitie

De energietransitie is de overgang van het gebruik van fossiele energie naar hernieuwbare energie (wind, waterkracht, zon en aardwarmte). De rijksoverheid heeft als doel gesteld om in 2030 49% minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 1990. Deze transitie vraagt een grote omwenteling in alle sectoren van de economie. Daarnaast heeft de energietransitie een effect op de openbare ruimte.

Circulaire economie

De rijksoverheid heeft het doel gesteld dat Nederland in 2050 volledig circulair moet zijn. Circulaire economie omvat het gebruik en hergebruik van hulpbronnen en afvalstromen met als gevolg dat er geen afval meer is. Door recycling en hoogwaardig hergebruik behouden hulpbronnen hun waarde. Dit vergt technisch ontwerpen, assembleren en produceren van producten die hoogwaardig hergebruik kunnen worden in de toekomst. De circulaire economie leidt tot nieuwe bedrijvigheid in het verzamelen, recyclen en opwaarderen van materialen. Hiervoor is een circulaire (fysieke) infrastructuur nodig. De gemeente Heemstede kijkt bijvoorbeeld op lokaal niveau naar mogelijkheden voor minder verpakking en verspilling, eerlijk inkopen met een lage milieu-impact en gezamenlijk optrekken om van lineair naar circulair te kunnen gaan.

Versnelde verstedelijking

Nederland is sterk verstedelijkt: merendeel van de inwoners woont in steden of in gebieden daaromheen. Het belang van steden in de wereldeconomie neemt toe. De concentratie van kennis, voorzieningen, activiteiten en bedrijven biedt een goede voedingsbodem voor samenwerking, groei, vooruitgang en vernieuwing.

De versnelde groei van de stedelijke populatie stelt hogere eisen aan de infrastructuur rondom steden. De uitdaging voor gemeenten is om deze groei duurzaam op te vangen en de leefbaarheid te behouden. Een hoge dichtheid van bevolking, bedrijven, verkeer en bebouwing brengen uitdagingen met zich mee.⁵ Deze uitdagingen komen ook terug in de Omgevingsvisie van Heemstede.

⁴ [Provincie Noord-Holland | Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie 2020](#)

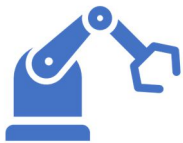
⁵ [Compendium voor de Leefomgeving \(CLO\)](#)

Druk op mobiliteit

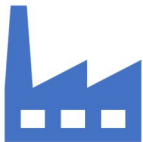
Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) schrijft het volgende over mobiliteit: *Mobiliteit is van vitaal belang voor het economisch functioneren van de samenleving en biedt mensen de kans om zich te ontplooiën en te ontspannen. Mensen verplaatsen zich, omdat ze op verschillende locaties wonen, werken, winkelen of op visite willen gaan. Mobiliteit heeft ook een keerzijde. Te veel mobiliteit zorgt voor files en vertragingen. Hierdoor nemen de reistijden en de onbetrouwbaarheid van de reisduur toe en komt de bereikbaarheid van de economische kerngebieden in Nederland onder druk te staan.*⁶

De groei van het aantal inwoners en de werkgelegenheid zorgt voor meer mobiliteit. De groei van mobiliteit zet in Noord-Holland de komende jaren door. De mobiliteitsdruk in stedelijke gebieden wordt steeds groter. Dit brengt risico's met zich mee voor de doorstroming, verkeersveiligheid, leefbaarheid en economische vitaliteit.⁷ De raad heeft de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland in 2021 vastgesteld. Belangrijk hierbij is het stimuleren van duurzame (deel) mobiliteit en het beïnvloeden van het mobiliteitsgedrag, zoals het verminderen van het aantal reizen.

Smart Industry, automatisering & robotisering

Smart Industry is de verregaande digitalisering van apparaten, producten, productiemiddelen, mensen en organisaties. Slimme sensoren, big data, internet of things, automatisering, robotisering leiden tot efficiëntere en slimmere producten en diensten. Smart Industry maakt het productieproces flexibel en schaalbaar.

Veranderende economische ruimtebehoefte

Het karakter van de economie verandert. Flexwerken, digitalisering, circulaire economie, nieuwe vormen van logistiek en mobiliteit leiden tot een ander soort ruimtevrage en locatiewens van bedrijven. Enerzijds is er een toenemende behoefte aan functiemenging tussen wonen, werken en recreëren, met een sterk accent op interactie en ontmoeting. De behoefte aan traditionele kantooruimte neemt daardoor af. Anderzijds is er sprake van een blijvende vraag naar functionele bedrijventerreinen.

Bedrijventerreinen kunnen een belangrijke rol spelen in verschillende transitievraagstukken rondom duurzaamheid, energie, circulariteit, vergroening en klimaatadaptatie. Deze transitievraagstukken geven meer vraag naar locaties met een hoge milieucategorie en goede ontsluiting. Dit is nodig voor recyclingactiviteiten en opslagruimten voor gebruikte materialen (logistiek reststromen). Daarnaast is op bedrijventerreinen behoefte aan interactie en clustering, met optimale mogelijkheden voor uitwisseling tussen bedrijven van producten en (afval)stromen in de vorm van grondstoffen, restwarmte en energieclusters.

---

⁶ [PBL | Mobiliteit](#)

⁷ [Provincie Noord-Holland | Perspectief Mobiliteit](#)

Hoofdstuk 3 De economie van Heemstede

Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende onderdelen van de Heemsteedse economie, geclusterd per doelgroep of thema. De genoemde data zijn afkomstig uit het *Koopstromenonderzoek 2021* en/of het onderzoek *'Economisch profiel gemeente Heemstede'* door onderzoeksbureau I&O Research (mei 2022). Het koopstromenonderzoek kijkt naar het koopgedrag van consumenten en het functioneren van centrum- en winkelgebieden. Het economisch profiel geeft informatie over de demografische en economische basisgegevens van Heemstede. In dit economisch profiel is een sterkte-zwakke (SWOT) analyse opgesteld. Per thema zijn de relevante kansen en/of bedreigingen toegevoegd uit deze analyse.

Actiepunten en bijeenkomsten ondernemers

Dit hoofdstuk bevat actiepunten die voortvloeien uit trends, ontwikkelingen en verschillende onderzoeken. Daarnaast zijn acties opgenomen uit de bijeenkomsten met ondernemers. Er zijn drie bijeenkomsten georganiseerd voor de doelgroepen detailhandel, horeca en werklocaties. Daarnaast is er een vragenlijst verspreid onder de zzp'ers in Heemstede.

Het Economisch Actieprogramma 2023-2027 geeft richting aan de acties en maatregelen van de gemeente Heemstede op het gebied van economie. Het actieprogramma is echter niet alomvattend. Economie heeft veel raakvlakken en relaties met andere beleidsdomeinen in de gemeente. Veel van deze beleidsdomeinen hebben programma's op lokaal, regionaal en/of landelijk niveau.

Het actieprogramma geeft focus aan het economisch beleid. Het actieprogramma moet daarbij in een breder perspectief worden gezien, naast andere bestaande lokale en regionale programma's. Daar waar meerwaarde is, worden thema's integraal benaderd. Acties die voortvloeien uit de bijeenkomsten met ondernemers die beter aansluiten bij andere programma's worden ondergebracht op de juiste plek. Zoals acties op het gebied van parkeren en verkeer.

De weekmarkt wordt in dit actieprogramma buiten beschouwing gelaten. De gemeenteraad heeft op 28 oktober 2021 de Toekomstvisie Weekmarkt Heemstede vastgesteld. De toekomstvisie geeft de komende jaren voldoende richting om de juiste maatregelen te treffen en beslissingen te nemen waarmee de Heemsteedse weekmarkt op zowel economisch en maatschappelijk vlak goed kan blijven functioneren.

3.1. Detailhandel

De Heemstedse detailhandel vormt een cruciaal onderdeel van de economie met 14% van de werkgelegenheid. Heemstede heeft een omvangrijk winkelaanbod in zowel de dagelijkse sector (supermarkten, drogisten) als mode, luxe en vrije tijd. Figuur 1 toont verschillende winkelkernen in Heemstede. De verschillende kernen hebben verscheidende functies.⁸

Heemstede-Centrum

Het centrumgebied heeft een combinatie van functies voor zowel boodschappen, als winkelen, ontmoeting en vermaak. Het centrum is ook een gebied waar maatschappelijke functies zich vestigen. De Raadhuisstraat - Binnenweg is als hoofdcentrum het sociale en economische hart van Heemstede. In 2021 hebben de winkeliers van het winkelgebied Raadhuisstraat – Binnenweg in samenwerking met de gemeente een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) opgericht. Stichting BIZ Heemstede centrum voert activiteiten uit gericht op het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit en/of de economische ontwikkeling van het BIZ-gebied

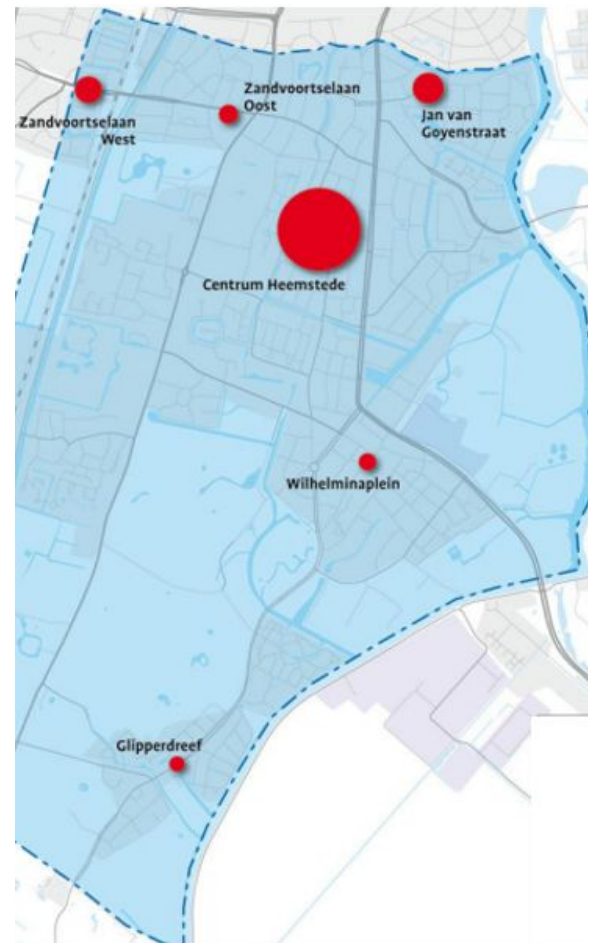
Buurtverzorgende clusters

De Jan van Goyenstraat en de Zandvoortselaan West zijn wijkcentra met een functie voor frequente behoeften (boodschappen). De winkelgebieden zijn vooral gericht op de omliggende wijken. Onderzoeksbureau Rho (2021) schrijft dat wijkcentra zonder een duidelijk onderscheidend vermogen onder druk staan; zij vervallen tot centra voor de ‘vergeten’ boodschappen.

De bovengenoemde winkelgebieden zijn goed functionerende winkelstraten met een divers aanbod en weinig leegstand. Het is belangrijk om dit in stand te houden. Het opstellen van vestigingsbeleid voor deze

Figuur 1

Bron: Visie Winkelcentra Heemstede (2016)

● Winkelgebied (geschaald naar het aantal publieksgerichte voorzieningen: winkels, horeca, diensten).

⁸ Visie Winkelcentra Heemstede (2016)

winkelgebieden kan hieraan bijdragen. Vestigingsbeleid brengt in beeld welke functies wenselijk en haalbaar zijn voor een toekomstig winkelgebied.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden, met een divers winkelaanbod.</i>	→ Het inventariseren van de behoefte naar aanvullend vestigingsbeleid voor de winkelgebieden	1.
		→ Het onderzoeken van de mogelijkheid om een BIZ-vastgoed in het centrumgebied op te richten, in samenwerking met de vastgoed ondernemers	2.

Overige winkelgebieden

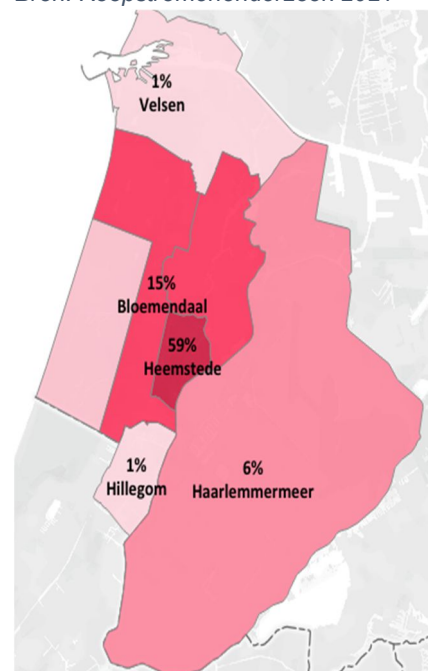
Naast deze drie winkelgebieden zijn er nog een aantal kleinere winkelgebieden. Dit betreft onder andere de Glipperdreef, een buurtwinkelcentrum met een functie voor frequente behoeftes en voornamelijk gericht op de directe omgeving. Andere voorbeelden zijn de Zandvoortselaan Oost en het Wilhelminaplein. Deze twee winkelgebieden zijn clusters met overwegend gericht bezochte functies voor niet-alledaagse aankopen en veelal een wat groter (wijk overstijgend) verzorgingsgebied.

Lokale en regionale bestedingen in de detailhandel

Van de totale omzet in branche *mode, luxe en vrije tijd*⁹ komt ruim 40 procent van consumenten die niet in Heemstede wonen. Voor de dagelijkse sector is dit beperkter (21%). De Heemstedse detailhandel is daarmee deels afhankelijk van inkomsten uit de regio. 38% van Heemstedse inwoners koopt lokaal haar producten in mode, luxe en vrije tijd. Daarnaast gaat 16% naar Haarlem en 15% naar overig Nederland. 31% vloeit af naar online.

De inwoners van Heemstede oriënteren zich minder op het onlinekanaal dan inwoners van vergelijkbare gemeenten. Dit valt mogelijk te verklaren doordat Heemstede een relatief sterk vergrijsde bevolking heeft. 27% van de inwoners is 65 jaar of ouder. Verder valt op dat de aankopen die de inwoners van Heemstede wél online doen, relatief vaak bij een webshop van een lokale winkelier terechtkomen (11% versus 4% in de benchmark gemeenten in de branche *mode, luxe en vrije tijd*). Het is belangrijk dat de ondernemers de koopkrachtbinding met Heemstedse inwoners behouden.

Figuur 2
Bron: Koopstromenonderzoek 2021

⁹ I&O Research categoriseert de branche mode, luxe en vrije tijd in het Koopstromenonderzoek 2021 als "sector recreatief".

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het behoud van koopkrachtbinding tussen inwoners en lokale ondernemers</i>	→ Het steunen van initiatieven van ondernemers om een collectieve lokale online webshop te realiseren	3.
		→ Het steunen van initiatieven voor lokale duurzame bezorging of een distributiehuis	4.

Concluderend, de Heemstedse inwoners zijn sterk georiënteerd op de winkels in hun eigen gemeente (binding), minder op het onlinekanaal (afvloeiing online) of op winkels in een andere gemeente (afvloeiing fysiek). Er zijn juist veel bestedingen van bezoekers buiten de eigen gemeente (toevloeiing). Zoals genoemd is de bevolking van Heemstede relatief sterk vergrijsd. Naarmate de leeftijd oploopt, daalt het belang van sommige motieven (winkels, sfeer, openingstijden) en stijgt het belang van andere motieven (bereikbaarheid per auto, parkeermogelijkheden).¹⁰ Een goede bereikbaarheid per fiets, te voet, auto en/of openbaar vervoer, is essentieel voor het aantrekken van bezoekers. In het nog op te stellen Parkeerbeleid Heemstede wordt er verder gekeken naar mogelijkheden voor parkeervoorzieningen voor auto's en fietsers. Het succes van winkels en horeca staat of valt met goede een bereikbaarheid en toegankelijkheid. De gemeente Heemstede werkt samen met de werkgroep Toegankelijkheid Heemstede om te bevorderen dat de winkelgebieden toegankelijk zijn voor iedereen, ook voor mensen met een beperking.

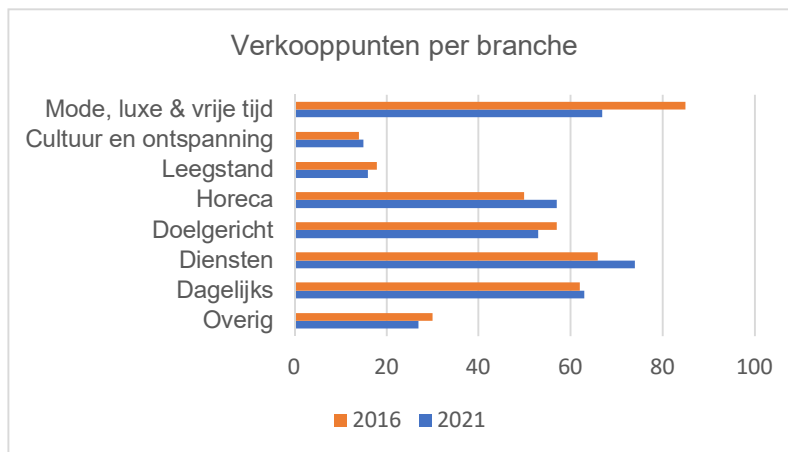
Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Een goede bereikbaarheid van bezoekers aan de winkelgebieden</i>	→ Mogelijkheden onderzoeken voor vervoersdiensten van - en richting de winkelgebieden voor ouderen en inwoners die minder mobiel zijn	5.

¹⁰ [Hoofdrapport Koopstromenonderzoek 2021](#)

3.2. Horeca

Horeca zorgt voor reuring en levendigheid. Het horecaaanbod in Heemstede is toegenomen met 14% tussen 2018 en 2021. Horeca is van groeiend belang voor het functioneren van centrum gebieden. De afgelopen vijf jaar (2016-2021) nam het aantal winkels in *mode, luxe en vrije tijd* af met 21,18%. De winkelgebieden compenseren het verlies aan winkels ten dele met horeca. Deze horeca omvat vooral lunchrooms en koffiebars en café-restaurants.

Figuur 3 Bron: Koopstromenonderzoek 2021

Belangrijk hierbij zijn de definities in bestemmingsplannen. Bezorg-afhaal concepten zoals New York Pizza en Sushi Palace vallen ook in Heemstede onder de noemer van 'detailhandel', terwijl dit vaak geassocieerd wordt met horeca.

Ondanks de afname in winkels, is de omzet in de detailhandel gestegen in Heemstede tussen 2018-2022. Een derde van de consumenten die komt om te winkelen (mode) maakt gebruik van horeca. De horeca versterkt het verblijfskarakter van winkelgebieden. Daarnaast speelt horeca in op de behoefte aan beleving en ontmoeting. De horeca vormt een verblijfsverlenger en wakkert combinatiebezoek met en tussen andere voorzieningen aan. Het combinatiebezoek zorgt ervoor dat consumenten langer in het winkelgebied blijven en meer besteden. De toename van online bestellen groeit ook voor de horeca sector. Voor de horeca is dit anders dan voor de detailhandel. Afhalen en/of bezorgen is niet voor elk type horeca mogelijk.

De toenemende verwevenheid tussen horeca en winkelen maakt dat maatregelen voor horeca indirect effect hebben op de detailhandel en vice versa. Landelijk zien we de trend dat winkels plaats maken voor horeca, diensten en ontspanning en (transformatie naar) woningen.¹¹ Het is nodig om nieuwe winkel- en horecaconcepten te faciliteren om in een veranderend winkellandschap onderscheidend te blijven. Zodoende versterken we de samenhang tussen winkels en horeca. Hier liggen kansen voor verdere clustering, samenwerking en duurzame innovatie.¹²

¹¹ [Hoofdrapport Koopstromenonderzoek 2021](#)

¹² I&O Research | *Economisch profiel gemeente Heemstede*

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het versterken van de samenhang en samenwerking tussen horeca en winkels</i>	→ Het stimuleren van nieuwe winkel- en horeca concepten	6.
		→ Het stimuleren van passende hybride evenementen (<i>zoals fashion & bites</i>)	7.
Intensiveren structureel contact met het bedrijfsleven in Heemstede	<i>Het versterken van de samenwerking tussen horecaondernemers</i>	→ Het stimuleren van een periodiek horecaoverleg	8.

3.3. Toekomst winkelgebieden: verwevenheid horeca en detailhandel

Aantrekkelijke en vitale winkel- en centrumgebieden zijn belangrijk voor het voorzieningenniveau. Heemstede heeft een goed functionerende detailhandel. De leegstand in Heemstede ligt een stuk lager dan in (qua stedelijkheid) vergelijkbare gemeenten. De leegstand in Heemstede is slechts 4% van het totaal aantal verkooppunten.¹³ Dit is echter niet vanzelfsprekend: veel winkelgebieden in middelgrote gemeenten staan onder druk.¹⁴ De komst van het internet veranderde het traditionele winkelen. Bezoekers komen niet meer puur voor het winkelen naar een centrum, maar voor beleving. Veel winkelgebieden vullen tegenwoordig steeds meer de detailhandel aan met horeca en *leisure*¹⁵. Ook in Heemstede is hier sprake van. Grote (mode) ketens verdwijnen en horeca neemt toe.

De coronacrisis versterken de trend van het online winkelen. Hierdoor neemt de druk op de detailhandel sector landelijk toe. Het gevolg hiervan is dat in Nederland meer fysieke winkels de deuren sluiten. Met name winkels in de non-food verdwijnen. Het aantal supermarkten en andere winkels in voedingsmiddelen (speciaalzaken) zijn de laatste jaren wel (beperkt) toegenomen. Internetverkoop is van grote invloed op het koopgedrag van de consument en daarmee de behoefte aan fysieke winkelmeters.¹⁶

Leegstand heeft negatieve effecten op de leefbaarheid van winkelgebieden en daarmee het voorzieningenniveau. Naast leegstand hebben andere ontwikkelingen, zoals de opkomst van 'darkstores' een negatief effect op het winkelaanbod. Darkstores zijn distributiecentra van bezorgdiensten die zich uitsluitend richten op online bestellingen. De winkelruimtes zijn niet publiek toegankelijk, met soms dichtgeplakte etalageruiten. Er is bij een darkstore geen enkel direct klantcontact in de fysieke winkelruimte. Het ontstaan van deze flitsbezorgdiensten is het effect van de verschuiving van fysiek naar digitaal winkelen. Darkstores zijn een onderdeel van de toenemende trend naar gemak en snelheid bij online winkelen. Daarnaast voorzien ze in de behoefte van bepaalde consumentengroepen en gemak. Deze distributiecentra vestigen zich vaak in centrale winkel- en woongebieden, om zo snelle bezorging mogelijk te maken. Een bekend voorbeeld zijn de flitsbezorgdiensten. Doordat consumenten hier geen producten kunnen kopen, genereert een darkstore geen winkelend publiek in de winkelstraat. Dit kan leiden tot een afname in de omzet van de winkels.

¹³ Koopstromenonderzoek 2021

¹⁴ [STEC groep | Wonen voor winkels: onderzoek transformatie in Noord-Holland](#)

¹⁵ Alle commerciële activiteiten rondom vrije tijd, vrijetijdsbesteding.

¹⁶ CBS (2019) | Ontwikkeling fysieke winkelvestigingen non-food 2010-2019

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Evenwichtige vraag- aanbod verhoudingen in de (fysieke) detailhandel sector (weinig leegstand)</i>	→ Het in kaart brengen van leegstand in de winkelgebieden <i>(en dit periodiek herhalen)</i>	9.
		→ Gebruikmaken van tijdelijk leegstand <i>(pop-up initiatieven)</i>	10.
	<i>Clustering van detailhandel als een leidend principe</i>	→ Het opstellen van een plan voor de zonering van het centrumgebied • <i>Bestaande uit kerngebied (concentratiegebied), aanloopgebied (gemengd gebied) en potentieel transformatiegebied (woongebied).</i>	11.

Er moet een gezonde balans zijn tussen vraag en aanbod. Wanneer structurele leegstand ontstaat is er overaanbod. Bij structureel overaanbod is transformatie noodzakelijk. Het ruimtelijk concentreren van detailhandel en de bezoekersstromen in een compacter kernwinkelgebied kan voordelen geven voor de leefbaarheid. Rondom het kernwinkelgebied kunnen andere functies zich kunnen ontwikkelen en versterken. Het transformeren naar woningen is daarbij een interessante oplossing, gezien de huidige woningbouwopgave. Het winkelgebied van de toekomst heeft vooral een functie voor ontmoeting en beleving. Het is daarom belangrijk om ruimte te geven voor maatschappelijke functies. Concentratie is nodig om het winkelaanbod als één geheel attractief te houden.

3.4. Werklocaties

De ruimte in Nederland is schaars. Het ruimtelijk debat gaat momenteel vaak over de aanpak van de woningnood. Veel gemeenten kijken naar manieren om bedrijfsruimte te transformeren naar woningbouw.¹⁷ Echter is er ook een schaars aanbod aan bedrijfsruimte. De verwachting is dat dit tekort verder toeneemt.¹⁸ In Heemstede is weinig ruimte voor nieuwe bedrijven of groei: de leegstand en uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt.

Heemstede heeft twee bedrijventerreinen: Cruquiusweg / Nijverheidsweg en Leidsevaartweg. In september 2018 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het procesvoorstel om het gedeelte Havenkwartier te herontwikkelen (liggend op het terrein Cruquiusweg / Nijverheidsweg). In het Havenkwartier dienen wonen, bedrijvigheid en horeca samen te komen.

In de bijeenkomst met de ondernemers van de bedrijventerreinen en werklocaties gaven de ondernemers aan dat de herontwikkeling van het Havenkwartier maakt dat ondernemers afwachten wat dit voor hen gaat betekenen. Investerings in duurzaamheid en de energietransitie zijn noodzakelijk om het gebied toekomstbestendig te maken. Ondernemers stellen vanwege deze onzekerheid de investeringen uit. De ruimtelijke kwaliteit neemt hierdoor af. In de ontwikkeling van het Havenkwartier wordt dit meegenomen.

Naast deze twee bedrijventerreinen zijn verspreid in de gemeente enkele tientallen bedrijfs- en kantoorgebouwen gesitueerd.¹⁹ De markt voor bedrijfsruimte in Heemstede is beperkt van omvang. De meeste bedrijven die zich in Heemstede vestigen hebben van oorsprong een binding met Heemstede. Deze bedrijven hebben vaak een lokaal verzorgende functie. De markt voor kantoren in Heemstede kan worden gekenmerkt als kleinschalig en incidenteel. De vraag naar kantoorruimte in Heemstede is voor een groot deel afkomstig van zzp'ers en kleine bedrijven.

Werklocaties vormen een belangrijke werkvoorziening. Werklocaties zijn belangrijk voor een toekomstbestendig vestigings- en werkklimaat. Zoals eerder genoemd kunnen bedrijventerreinen een belangrijke rol spelen bij andere transitievraagstukken, rondom bijvoorbeeld circulariteit en energie. Kwaliteit moet leidend zijn, zowel ruimtelijk als qua openbare ruimte, voorzieningen, groen en bereikbaarheid. De uitdaging is dat er weinig ruimte is om te groeien of te vestigen in Heemstede. Hierdoor komt de ruimte om te werken onder druk te staan. De inwoners van Heemstede worden steeds afhankelijker van werkgelegenheid

¹⁷ [Fontys Hogescholen | Bedrijventerreinen 'stiefkind van de ruimtelijke ordening'](#)

¹⁸ [STEC groep | Aanbod zakt naar recorddieptepunt](#)

¹⁹ Bureau Stedelijke Planning | De toekomst van kantoren en bedrijfsruimten in Heemstede (2018)

in de regio of daarbuiten. De woon-werk pendel en het aantal verkeersbewegingen neemt hierdoor toe.²⁰ De ondernemers geven zelf ook aan dat de bereikbaarheid en de ontsluiting van de bedrijventerreinen een belangrijk aandachtspunt is.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Versterken gezond ondernemersklimaat gericht op behoud werkgelegenheid	<i>Het behoud van de bestaande werkgelegenheid (aantal banen per 1000 inwoners)</i>	→ Het opstellen van een visie voor de bedrijventerreinen en werklocaties	12.
		→ Mogelijkheden onderzoeken om de bestaande werkgebieden zoveel mogelijk te behouden en/of intensiveren	13.
		→ Als bestaande werklocaties worden getransformeerd wordt er ingezet op vervanging van het aantal banen	14.
		→ Het stimuleren van wonen en werken dicht bij elkaar, waar dat kan <ul style="list-style-type: none"> • <i>Niet alle locaties zijn geschikt in verband met vrachtverkeer, laden en lossen en druk op parkeervoorzieningen</i> 	15.
		→ Het opstellen van een toekomstgerichte agenda, die prioritering in uitdagingen en transities in beeld brengt voor de bedrijventerreinen	16.
	<i>Het toekomstbestendig maken van de werklocaties voor de verschillende uitdagingen en transities</i>		
	<i>Evenwichtige vraag-aanbod verhoudingen in op de bedrijventerreinen</i>	→ Het in kaart brengen van de leegstand op de bedrijventerreinen (<i>en dit periodiek herhalen</i>)	17.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het in balans houden van het woon- en werkaanbod in Heemstede</i>	→ Het vastleggen van de positie van werklocaties, kantoren en bedrijfsruimten in beleid	18.

²⁰ I&O Research | Economisch profiel gemeente Heemstede

Vergroening en klimaatadaptatie op bedrijventerreinen

De oppervlakte van bedrijventerreinen bestaat in Nederland gemiddeld voor slechts 1% uit groen.²¹ Ook de bedrijventerreinen in Heemstede zijn versteend. De bedrijventerreinen zijn daardoor niet klimaatbestendig: heftige neerslag kan zorgen voor wateroverlast en warme dagen voor hittestress. Bedrijven kunnen de risico's van hitte en wateroverlast beperken door het inzetten van groene en natuurlijke oplossingen op daken, gevels, parkeerterreinen en wandelpaden in de openbare ruimte. Deze oplossingen gaan niet alleen wateroverlast tegen. Vergroening helpt ook om droogte te bestrijden: vergroening zorgt voor een betere infiltratie van water (vertraagde waterafvoer), bomen geven meer schaduw en daarnaast absorbeert groen minder hitte dan steen wat bijdraagt in verkoeling in de zomer en opwarming in de winter. Daarnaast zorgen lichtere kleuren materialen voor dakbedekking en bestrating voor minder opwarming van het gebied. Bij nieuwbouw, herinrichting of grootschalige renovatie is het goed om te kijken naar de mogelijkheden om water op het eigen terrein op te vangen om piekbelasting op- en overlast in de omgeving en de watersystemen te voorkomen. Dit water kan op een later moment, als de watersystemen weer ruimte hebben, worden afgevoerd. Nog beter is om dit water nuttig te gebruiken, bijvoorbeeld voor het doorspoelen van toiletten en het reinigen van de ramen of in droge tijden voor het water geven aan bomen en planten.

Verder maakt meer groen het bedrijventerreinen aantrekkelijker voor werknemers. Groen binnen en buiten draagt bij aan werkplezier, vitaliteit en productiviteit. Daarnaast draagt groen bij aan versterking van de biodiversiteit. Bedrijventerreinen kunnen op deze manier worden getransformeerd naar werklocaties of 'werklandschappen'. Een interessant voorbeeld is GreenBiz IJmond. Dit is een vereniging bestaande uit ondernemers die zich samen bezig houden met het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen. Zij richten zich op de thema's energie besparen, duurzame energie opwekken, educatie en circulaire economie. De GreenBiz is opgericht in samenwerking met de gemeente, Omgevingsdienst IJmond en de provincie Noord-Holland. Zij hebben samen al veel stappen gezet in het vergroenen en verduurzamen. Het is interessant om te inventariseren of de ondernemers op de bedrijventerreinen in Heemstede zich ook kunnen verenigen in een '*groene duurzame community*'

Een kanttekening vanuit de ondernemers is dat niet alle ondernemers ook pandeigenaar zijn. Veel ondernemers huren het pand. Voor een pandeigenaar is investeren in vergroening en verduurzaming niet altijd rendabel. Echter, zal de vergroening en verduurzaming van de bedrijventerreinen uiteindelijk leiden tot een aantrekkelijker vestigingsklimaat en stijgende vastgoedwaarde op bedrijventerreinen.²² Een goed duurzaamheidslabel biedt toekomstwaarde. Hierbij is wel van belang dat er duidelijkheid is over de herontwikkelplannen.

---

²¹ [Arcadis | Onderzoek naar het vergroenen van bedrijventerreinen.](#)

²² [Stichting Steenbreek, Provincie Zuid-Holland | Groene Gezonde Bedrijventerreinen](#)

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het vergroenen van de werklocaties, om zo bij te dragen aan het biodivers, klimaatadaptief en gezond maken en houden van bedrijventerreinen</i>	→ Mogelijkheden onderzoeken om de bestaande werklocaties te vergroenen	19.
		→ Delen praktijkvoorbeelden over het vergroenen van bedrijventerreinen	20.
		→ Inventariseren hoe we kunnen deelnemen aan nationale en regionale projecten	21.
		→ In gesprek gaan met GreenBiz IJmond over hun aanpak van het vergroenen en verduurzamen van de bedrijventerreinen	22.

Samenwerking met en tussen ondernemers

Samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen is belangrijk. Momenteel zijn er geen samenwerkingsverbanden tussen de ondernemers. Echter, vormt het organiserende vermogen van ondernemers een belangrijke randvoorwaarde om gezamenlijk met de overheid invulling te geven aan de huidige uitdagingen en transitievraagstukken. Het verstevigen van deze relatie is daarom belangrijk. De ondernemers geven zelf ook het belang aan van goede samenwerking op het gebied van bereikbaarheid, verduurzamen en vergroenen. Bepaalde investeringen zijn pas interessant wanneer meerdere bedrijven meedoen en hiervan kunnen profiteren.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Intensiveren structureel contact met bedrijfsleven in Heemstede	<i>Het bevorderen van de samenwerking tussen en met ondernemers</i>	→ Het stimuleren van goede bedrijvennetwerken / ondernemersverenigingen op de bedrijventerreinen	23.
		→ Het creëren van een sterkere samenwerking tussen de ondernemers van het bedrijventerrein en de gemeente	24.
		→ Het organiseren van integrale bedrijfscontact-momenten	25.
		→ Het opstellen van een accountplan bedrijventerrein, met een overzicht van bedrijven, contactmomenten, ontwikkelingen en plannen	26.

3.5. Toerisme en recreatie

Toerisme en recreatie zijn een onlosmakelijk onderdeel van de samenleving geworden. Het zorgt niet enkel voor bezoekers, ook eigen inwoners zijn met regelmaat recreant in eigen leefomgeving. Toerisme en recreatie dragen bij aan de lokale economie door bestedingen, werkgelegenheid en het behoud en/of versterking van het voorzieningenaanbod.²³ Op 20 juni 2019 heeft de gemeenteraad de basis voor de Omgevingsvisie, Heemstede van A tot Z, vastgesteld. Hierin staat beschreven dat zij Heemstede meer op de kaart willen zetten in de regio als fijne gemeente om te bezoeken en recreëren.²⁴ Heemstede heeft een uniek karakter met een ligging tussen zee en stad, met een groot aantal buitenplaatsen en aaneengesloten groen gebieden (de Binnenduinrand).²⁵ Daarnaast is de haven van Heemstede recentelijk ontwikkeld tot een verblijfs- en recreatiegebied, met mogelijkheden voor evenementen en activiteiten.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>De basisfaciliteiten en routes zijn op orde</i>	→ Het (fysiek) aansluiten van de bestaande wandel-, fiets- en vaarroutes, op netwerken in de regio	27.
		→ De website 'Beleef Heemstede' promoten onder inwoners en bezoekers.	28.
		• <i>Beleef Heemstede is een samenwerking van organisaties en inwoners van Heemstede. Op de website staat een activiteiten agenda van organisaties</i>	
		→ De bestaande routes en netwerken communiceren naar inwoners en bezoekers, zodat zij hier op de hoogte van zijn.	29.
		→ Het stimuleren van ondernemers om een locatie voor fietsverhuur te realiseren	30.
		→ Mogelijkheden onderzoeken om oplaadplekken (voor elektrische fietsen) aan bestaande horecagelegenheden te koppelen	31.

²³ [MRA | Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA](#)

²⁴ [Gemeente Heemstede van A tot Z | Beleidsanalyse Omgevingsvisie](#)

²⁵ [Ontwikkelperspectief Binnenduinrand](#)

<p><i>Het versterken van de beleving van het landschap en buitenplaatsen in Heemstede</i></p>	<p>→ Het stimuleren van de ontwikkeling van een aantal thematische en interactieve wandel-, fiets-, en vaarroutes die passen bij het DNA van Heemstede</p>	<p>32.</p>
---	--	------------

Het onderzoek naar het economisch profiel van Heemstede van I&O Research (mei 2022) toont aan dat er kansen liggen voor de toekomst. Heemstede ligt te midden van diverse recreatieve trekkers zoals nationaalpark Zuid-Kennemerland, Haarlem en Amsterdam maar ook de zuidelijk gelegen Bollenstreek. Dit maakt Heemstede volgens I&O Research tot een uitstekende uitvalsbasis voor het verkennen van deze trekpleisters. Er liggen in Heemstede kansen voor het creëren van *spin-offs* uit het belang dat de recreatieve sector in de omliggende regio heeft. Een goed voorbeeld van een spin-off is het MRA-programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien (ABHZ). Toeristen en bezoekers komen om Amsterdam te bezoeken, maar bezoeken daarnaast de omliggende regio. Er zijn zes thematische gebieden, die ABHZ vaak koppelt aan de naam Amsterdam.²⁶ Amsterdam is het hoofdbezoek, en de overige gebieden de spin-offs: thema's afgeleid uit Amsterdam. Heemstede kan zich profileren als spin-off van de naastgelegen recreatieve trekkers. Bijvoorbeeld bij de Formule1 in Zandvoort, of de Bollenstreek.

Nieuwe combinaties tussen verschillende sectoren worden *crossovers* genoemd. Deze combinaties en samenwerking leiden tot vernieuwing van een concept of product. Recreatie en toerisme biedt kansen voor de ontwikkeling van crossovers tussen de recreatieve sector en de horecasector (eten, drinken én verblijven), cultuur en/of de detailhandel.²⁷ Toerisme en recreatie draagt bij aan een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
<p>Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht</p>	<p><i>Meer samenwerking op recreatief niveau met de omliggende regio</i></p>	<p>→ Mogelijkheden onderzoeken voor recreatieve spin-offs in de regio</p>	<p>33.</p>

²⁶ [Amsterdam Marketing | Spreiden van internationale bezoekers naar de Metropool Amsterdam](#)

²⁷ I&O Research | *Economisch profiel gemeente Heemstede (mei 2022)*

MRA

De MRA neemt een steeds grotere rol als het gaat om toerisme en recreatie. De MRA heeft al jaren te maken met een toenemende stroom van toeristen. Voor Heemstede is het belangrijk om goed een positie in te nemen op de verschillende thema's. Betere samenwerking met ondernemers, inwoners en organisatoren is van belang. We dragen de identiteit van Heemstede uit in de regio. De Heemstedse identiteit omvat meer dan 'een groene woongemeente'. De identiteit kan vanuit vijf perspectieven worden benaderd: historie, landschap, cultuur-(historie), economie en inwoners. Dit is uitgewerkt in de beleidsanalyse voor de Omgevingsvisie (Heemstede A tot Z).²⁸

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het goed positioneren van Heemstede in de regio op het gebied van toerisme en recreatie</i>	→ Nauwe betrokkenheid bij de positionering, (regionale) marketing en promotie van Heemstede in de MRA	34.

Verblijfsaccommodaties

Het onderzoek *Ontwikkelperspectief recreatie en Toerisme MRA (2022)* toont aan dat er rekening gehouden moet worden met een toename in het aantal overnachtingen. Uit de prognose volgt dat het aantal overnachtingen met 33% toeneemt in 2030 voor de gehele MRA ten opzichte van 2019. Voor de regio Zuid-Kennemerland wordt een stijging verwacht van 20% in 2030 ten opzichte van 2019.²⁹ Gemeente Amsterdam heeft in de Verordening 'Toerisme in balans' vastgelegd te sturen op een bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen. Dit betekent dat de druk in de regio toeneemt.

Heemstede heeft een beperkt aanbod aan verblijfsaccommodaties. Heemstede heeft twee Bed & Breakfast locaties. Daarnaast verhuren sommige inwoners of eigenaren hun woning via platformen voor particuliere vakantieverhuur, zoals AirBnb. Er zijn wel voorwaarden verbonden aan particuliere vakantieverhuur, deze zijn opgenomen in het Verblijfsaccommodatiebeleid Heemstede 2020. Verder is voormalig klooster Mariënheuvel sinds 2021 getransformeerd tot seminarhotel. De Franse organisatie Châteauform is de exploitant. Châteauform richt zich puur op de zakelijke markt. Heemstede is de eerste Nederlandse vestiging, waardoor Heemstede internationaal op de kaart is gezet. Heemstede heeft een centrale ligging nabij een Intercity (IC) station. Hierdoor is er een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer van de nabije grote steden zoals Haarlem, Amsterdam en Leiden en Den Haag. Ook de nabijheid van Schiphol maakt Heemstede interessant voor (zakelijk) toerisme.

²⁸ [Gemeente Heemstede van A tot Z | Beleidsanalyse Omgevingsvisie](#)

²⁹ [MRA | Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme 2022](#)

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	Het huidige verblijfsaanbod waar mogelijk versterken	→ Mogelijkheden onderzoeken om de kwaliteit en diversiteit van het verblijfsaanbod te versterken	35.
		<ul style="list-style-type: none"> • met de focus op kansen binnen het kleinschalige hogere hotel segment met wellness en beauty faciliteiten → Mogelijkheden onderzoeken om zakelijk toerisme te stimuleren en beter te benutten	36.

Toeristenbelasting

Op dit moment kent de gemeente Heemstede geen toeristenbelasting. De achterliggende gedachte van toeristenbelasting is dat niet-inwoners gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen. Van 49 gemeenten in Noord-Holland heffen 41 gemeenten toeristenbelasting (83,68%) in 2021.³⁰ Het is belangrijk om een goede balans te vinden tussen enerzijds het economisch perspectief van toerisme en recreatie en anderzijds het borgen van een goede balans voor inwoners en bedrijven. Een randvoorwaarde vanuit de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025 is een leefbare openbare ruimte (schoon, heel, veilig).³¹ Het inzetten van toeristenbelasting vormt een interessant middel om extra te kunnen investeren. De voordelen van toerismebelasting zijn:

- *Extra middelen om te investeren in lokale voorzieningen.*
- *Middelen om extra kosten vanuit toerisme (zoals onderhoud en schoonmaak) te dekken.*
- *Data over het bezoek- en boekgedrag van bezoekers.* Toerismebelasting is niet alleen een belastinginstrument, maar geeft inzicht in het aantal overnachtingen in Heemstede. Dit biedt inzicht in het bezoek- en boekgedrag van bezoekers in Heemstede: waar komen ze vandaan, hoelang blijven ze? De gemeente kan met deze data beleid rondom toerisme en recreatie verbeteren.

Echter zijn er ook een aantal nadelen:

- *Administratieve lasten bij gemeenten en ondernemers.*
- *Extra kosten voor overnachtingen van bezoekers.*

De MRA verwacht een toenemende stroom van toeristen in de regio. Momenteel zijn de bezoekersstromen in Heemstede beperkt. Inkomsten vanuit toeristenbelasting zullen daarom bescheiden zijn. Toeristenbelasting vormt vooral een interessant inzicht om het bezoekgedrag te monitoren. De gemeente krijgt kan daardoor tijdig anticiperen op ontwikkelingen.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	Meer inzicht in het bezoekgedrag van bezoekers in Heemstede	→ Het inventariseren van de mogelijkheid en wenselijkheid van het invoeren van toeristenbelasting	37.

³⁰ Bron: CBS Statline (Gemeentebegrotingen; heffingen per gemeente)

³¹ [MRA | Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025](#)

Evenementen

In Heemstede worden verschillende evenementen georganiseerd. Het aanbod is divers: van de Heemstede Loop tot het Bloemencorso en van Jaarmarkt, lentefair tot buurtfeesten. Evenementen in Heemstede dragen bij aan de levendigheid en sfeer en hebben economische en maatschappelijke betekenis.³² Evenementen zorgen voor plezier, sociale binding, algemene imagooversterking en hebben een positieve invloed op de economische vitaliteit. Horeca, detailhandel en verblijfsaccommodaties profiteren daarnaast vaak van evenementen. De gemeente kan de organisatoren van evenementen extra stimuleren om te blijven vernieuwen, verduurzamen of verbeteren door het invoeren van een evenementenfonds. In een evenementenfonds stelt de gemeente jaarlijks een bedrag beschikbaar als springplank voor nieuwe initiatieven. Een organisator kan dan een subsidie aanvragen voor het organiseren van een evenement.

De meeste bezoekers spenderen slechts tussen de 0-30 minuten (52%) en 30-60 minuten (37%) in de winkelgebieden van Heemstede. Een langer verblijf van de consument leidt tot hogere bestedingen.³³ Evenementen vormen een extra reden voor consumenten om een gebied (langer) te bezoeken. Het is daarom belangrijk dat de activiteiten die ondernemers plannen zoveel mogelijk op elkaar aansluiten. De Stichting BIZ speelt hier voor het centrum een belangrijke rol in. De evenementen dienen te worden ingepast in de promotie van het winkelgebied. Bezoekers van activiteiten zijn bovendien een interessante doelgroep om te stimuleren na het evenement terug te komen naar Heemstede. De wisselwerking tussen evenementen en promotie is sterk. Het is belangrijk dat afstemming plaatsvindt tussen ondernemers, de cultuursector en evenementenorganisaties.

Daar staat tegenover dat evenementen niet voor iedereen plezier zijn. Evenementen kunnen overlast voor omwonenden bezorgen of veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Organisatoren dienen dit zoveel mogelijk te beperken. Evenementen moeten passen bij het karakter en de schaal van Heemstede, zoals beschreven in het Evenementenbeleid Heemstede 2020.

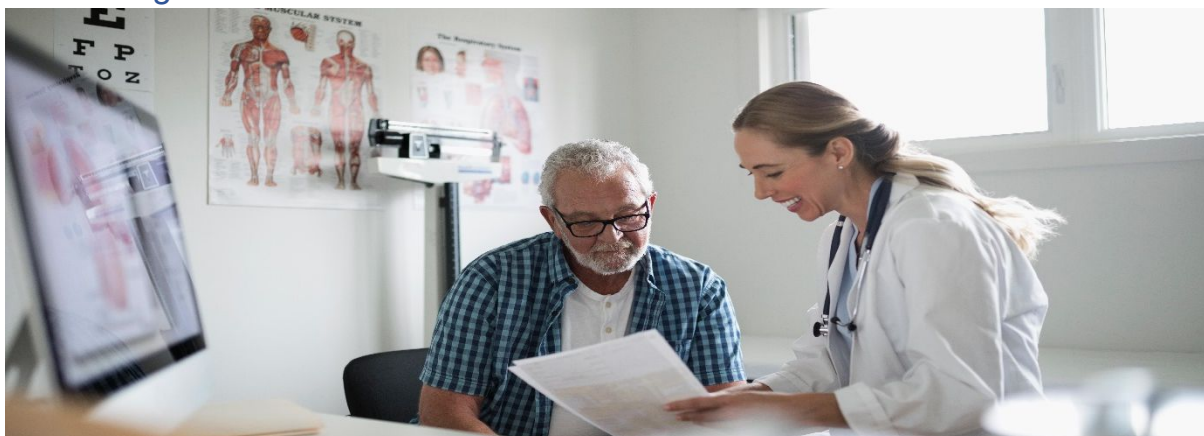
Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Het aantrekken van nieuwe evenementen, of het verbeteren en/of verduurzamen van bestaande evenementen</i>	→ Mogelijkheden onderzoeken van een evenementenfonds	38.
		→ Stimuleren van gezamenlijke vernieuwende horeca evenementen, zoals een culinaire wandeling of andere culinaire events	39.

³² Evenementenbeleid Heemstede 2020

³³ Koopstromenonderzoek 2021

Intensiveren structureel contact met bedrijfsleven in Heemstede	<i>Meer synergie effecten tussen bestaande evenementen</i>	→ Het maken van een koppeling tussen evenementen die al plaatsvinden	40.
		→ Het onderzoeken van mogelijkheden van een bredere 'feestweek' of jaarlijks groot thema feest met samenwerkingen tussen alle winkelgebieden, horeca en andere partners	41.
		→ Het stimuleren van samenwerking tussen de verschillende winkelgebieden en partners bij evenementen	42.

3.6. Zorg

De gezondheidszorg in Heemstede is een economisch grootte sector met 25% van de werkgelegenheid. Er zijn verschillende woonzorglocaties zoals Kennemerduin, Heemhaven en Stichting de Hartekamp groep. Daarnaast zijn er verschillende partijen die zich richten op fitness en leefstijl, zoals Nieuw Groenendaal. Verder zijn de standaard zorgvoorzieningen zoals tandarts- fysiotherapie-, huisarts- en overige paramedische praktijken goed vertegenwoordigd.

Zoals eerder genoemd heeft Heemstedse een relatief sterk vergrijsde bevolking: 27% van de inwoners is 65 jaar of ouder. In de regio Zuid-Kennemerland is dit gemiddeld 20%. De sector is sterk in beweging en de zorgvraag zal naar verwachting toenemen. Vergrijzing kan mogelijk een risico vormen voor het economisch potentieel van een regio. Echter ziet I&O Research (2022) de vergrijzing juist als een mogelijke kans. Heemstede is een gemeente die over diverse kwaliteiten beschikt die het juist voor senioren tot een aantrekkelijke omgeving maakt. Voorbeelden die zij geven zijn het uitgebreide zorgaanbod, een sterk en goed functionerend winkelaanbod in een aantrekkelijke woonomgeving. Het faciliteren van deze doelgroep biedt hiermee juist economische perspectieven. Voorbeelden hiervan zijn innovatieve woonzorgconcepten, bezorgdiensten, de toepassing van domotica³⁴ en het inspelen op de recreatie- en ontwikkelingsbehoefte van deze doelgroep (wellness, sport, cultuur en onderwijs).³⁵

Ondanks deze interessante economische perspectieven is het belangrijk om te benoemen dat de gemeente Heemstede beperkte economische beleidsambities heeft op het gebied van welzijn. Het sociaal domein van de gemeente Heemstede werkt samen met de maatschappelijk partners en zorgaanbieders om een goed voorzieningenaanbod voor de inwoners van Heemstede te realiseren. De ambities van de gemeente Heemstede zijn opgenomen in het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Inspelen op de behoeftes van de groeiende groep ouderen in Heemstede</i>	→ Het gesprek aan gaan met lokale zorgaanbieders over de mogelijkheden om de economische perspectieven van de gemeente Heemstede als aantrekkelijke omgeving voor ouderen beter te benutten	43.

³⁴ Huisautomatisering of 'smart homes'

³⁵ I&O Research | *Economisch profiel gemeente Heemstede*

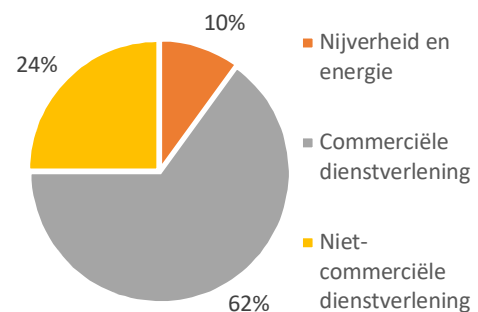
3.7. Zzp'ers

De aantrekkelijke woonomgeving in combinatie met de nabijheid van diverse economische clusters maakt Heemstede een goede uitvalsbasis voor zzp'ers. Er is een groot potentieel aan klanten en toeleveranciers in de omliggende regio. In Heemstede zijn relatief veel zzp'ers actief. 28% van het totaal aantal banen in Heemstede bestaat uit zzp'ers. Dit is hoger dan het regionale gemiddelde in Zuid-Kennemerland (20%). Merendeel van de zzp'ers werkt in de commerciële dienstverlening (62%). I&O Research ziet het inzetten op zelfstandig ondernemerschap in Heemstede als een interessant alternatief voor grootschalige banengroei. Dit heeft een aantal redenen:

Bron: Economisch profiel gemeente Heemstede

ZZP'ers Heemstede

Figuur 4

1. De mogelijkheden voor groei in werkgelegenheid in Heemstede zijn beperkt.
2. De bereikbaarheid met de auto is beperkt.
3. De beroepsbevolking als aandeel van de totale bevolking is relatief klein. Hierdoor is de urgentie voor grootschalige banengroei binnen de gemeente grens kleiner.

De organisatiegraad van zzp'ers is laag. Uit de landelijke Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA, 2021) blijkt dat 64,5% van de zzp'ers geen lid is van een brancheorganisatie of belangenvereniging.³⁶ Dit komt overeen met de resultaten uit de zzp'er vragenlijst voor het actieprogramma. Ten behoeve van het opstellen van het economisch actieprogramma voor Heemstede zijn de zzp'ers bevraagd aan de hand van een vragenlijst die zij konden invullen. De vragenlijst is in totaal 26 keer ingevuld. 64,7% van de respondenten in Heemstede geeft aan dat zij geen lid zijn van een ondernemersvereniging. 29,4% geeft aan dit wel te willen. De respondenten geven aan dat vooral het gebrek aan tijd een reden is om geen lid te zijn van een ondernemersvereniging. Daarnaast is 35,7% van mening dat er geen geschikte ondernemersvereniging in Heemstede is.

³⁶ Zelfstandigen Enquête Arbeid is een tweejaarlijks onderzoek onder een representatieve steekproef van zelfstandigen, uitgevoerd door het CBS en TNO in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). | [Rapport 2021](#)

Uit de Zelfstandigen Enquête Arbeid volgt dat zzp'ers wel vaak samen werken met andere partijen. Bij het vinden van nieuwe opdrachten spelen het formele netwerk (83%) en eerdere tevreden klanten (74%) de grootste rol, gevolgd door collega-ondernemers (48%).³⁷

Volgens de studie van het PBL 'Stedelijke regio's als motoren van economische groei' zijn kennisspillovers belangrijke drijfveren voor ondernemerschap. Ondernemers profiteren van de overdracht van kennis en interacties met elkaar. Deze interacties kunnen formeel zijn, maar ook juist informeel, toevallig en onbedoeld.³⁸ De gemeente kan het bieden van deze interactiemilieus stimuleren door het ontwikkelen en/of faciliteren van broedplaatsen, ontmoetingsplekken, kleinschalige werklocaties en ondernemersplatforms. Bulb spaces gevestigd op het bedrijventerrein Leidsevaartweg in Heemstede, is een voorbeeld van een *coworking space*. Bedrijven of zzp'ers kunnen hier een flexibele of vaste werkplek huren, variërend van grootte. Daarnaast is er ruimte voor ontmoetingen, workshops, inspiratiesessies of tentoonstellingen. Dergelijke ontwikkelingen kunnen startende en jonge ondernemers helpen om een goede basis neer te zetten en zich als gezonde bedrijven door te ontwikkelen.³⁹

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Intensiveren structureel contact met bedrijfsleven in Heemstede	<i>Het bevorderen van de samenwerking tussen en met zzp'ers bevorderen</i>	→ Het stimuleren van samenwerkingsverbanden en/of netwerk van zzp'ers	44.
		→ Het inventariseren van de behoefte aan interactiemilieus en ontmoetingsplekken	45.

³⁷ [KVK | Zzp'ers en hun opdrachten \(2017\)](#)

³⁸ [PBL | Stedelijke regio's als motoren van economische groei](#)

³⁹ I&O Research | *Economisch profiel gemeente Heemstede*

Gemeenten hebben vaak weinig tot geen contact met zzp'ers. Het is lastig om zicht te krijgen op wie deze ondernemers zijn. Daarbij komt dat het geen homogene groep is. Zzp'ers werken in veel verschillende werkvelden.⁴⁰ Ook in Heemstede zijn er weinig contacten met deze groep. Daarnaast blijkt uit onderzoek van de ZZP Barometer (2018) dat zzp'ers veelal niet op de hoogte zijn van de diensten die een gemeente ze te bieden heeft.

35,3% van de respondenten van de zzp'er vragenlijst in Heemstede geeft aan dat zij behoefte (gehad) hebben aan ondersteuning vóór en/of tijdens het ondernemerschap. In een vervolgvraag konden de zzp'ers aangeven hoe de gemeente hen beter van dienst kan zijn. De respondenten geven vooral aan dat zij behoefte hebben aan informatie(avonden) en advies over specifieke onderwerpen, zoals de opstartfase, ondernemerschap en belastingen.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Versterken gezond ondernemersklimaat gericht op behoud werkgelegenheid	<i>Het verbeteren van de informatievoorziening richting (startende) ondernemers</i>	→ Monitoren welke bedrijven onlangs zijn opgericht, een nieuwe vestiging hebben geopend of failliet zijn gegaan via de Kamer van Koophandel (KvK)	46.
		→ Starten met een 'welkomstpakket' voor nieuwe zzp'ers	47.
		• <i>In dit welkomstpakket zit praktische informatie over de gemeente, relevante regelingen en contactinformatie.</i>	
		→ Inventariseren mogelijkheden voor informatie thema avonden voor zzp'ers	48.

⁴⁰ [VNG | De zzp'er in beeld](#)

3.8. Circulair en duurzaam ondernemen

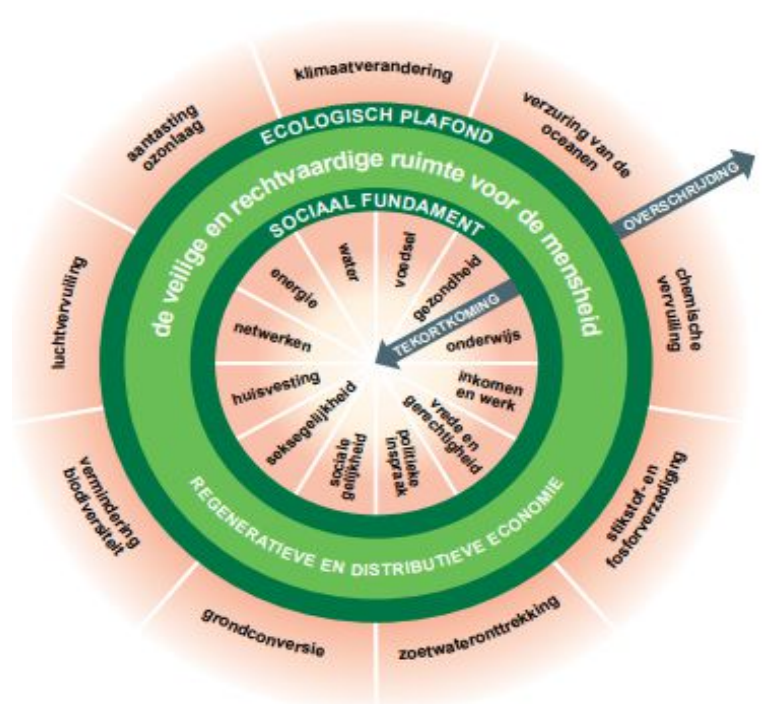

Duurzaam ondernemen betekent dat een bedrijf of ondernemer bewust is van het effect van haar bedrijfsvoering op de drie P's: *people* (mens), *planet* (planeet/milieu) en *profit* (opbrengst/winst). De drie p's moeten samen in balans zijn. In de huidige maatschappij staat echter vaak *profit* nog centraal. De Metropoolregio Amsterdam (MRA) werkt sinds 2016 aan de circulaire economie in de regio. Regionaal gebeurt al veel, maar ook de gemeente heeft een rol in de omslag naar een volledig circulaire economie. De gemeente heeft een rol als afnemer van circulaire producten, aanjager van de circulaire economie en ten slotte als afstemmer in (regionale) samenwerkingen.⁴¹ Via het platform Heemstede Duurzaam werkt de gemeente Heemstede aan een klimaat neutrale toekomst. Voor Heemstede geldt de vigerende Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024. Deze nota benoemt vijf verschillende thema's. Het Economisch Actieprogramma 2023-2027 sluit aan op de thema's Circulaire Economie en Klimaatadaptatie. Er is daardoor een wisselwerking tussen het economisch actieprogramma en het Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam (2022-2023). De thema's worden op een integrale manier benaderd.

Het donuteconomie model gebruikt een nieuwe invalshoek om naar de huidige manier van consumeren en produceren te kijken. Het donutmodel brengt milieu en sociale rechtvaardigheid samen in een raamwerk.⁴² Dit is ook voor de gemeente Heemstede een interessante perspectief. Het huidige economisch systeem is gericht op produceren, consumeren en weggooien. Dit heeft enorme impact op het milieu en versterkt de sociale ongelijkheid.

Figuur 5 toont het donuteconomie model. De economie moet de boven- en ondergrenzen respecteren. De bovengrens is het ecologisch plafond, bestaande uit negen categorieën. De ondergrens is het sociaal fundament. Het donuteconomie model baseerde de twaalf categorieën op de internationale minimumstandaarden

Figuur 5 Donuteconomie model

⁴¹ MRA | [Ontwikkelplan Circulaire Economie](#)

⁴² Gemeente Amsterdam | [Bouwstenen voor de nieuwe strategie Amsterdam Circulair 2020-2025](#)

voor de mens. Tussen het sociaal fundament en het ecologisch plafond ligt een veilige en rechtvaardige ruimte: een economie die bijdraagt aan brede welvaart en welzijn.

De deeleconomie kan ook bijdragen aan het verminderen van milieuschade door het consumptiegedrag van de mens. In de deeleconomie gebruikt de consument niet minder producten, maar in plaats van de benodigde producten zelf aan te schaffen deelt men tijdelijk producten en diensten met elkaar, dit kan gratis of tegen betaling. Hieronder valt ook deelmobiliteit. Het resultaat is minder gebruik van energie, grondstoffen, minder CO2-uitstoot en minder hoge kosten voor de consument zelf.⁴³

De huidige hoge energie -en grondstofprijzen vormen een risico en een kans voor circulaire en duurzame initiatieven. Het risico is dat de hoge kosten samen met de schuldenproblematiek van de coronacrisis ervoor zorgen dat ondernemers weinig financiële buffer hebben om te investeren in innovatie en duurzaamheid. Anderzijds vormt het een kans doordat nu een hoge financiële prikkel is om te verduurzamen en op een andere manier naar consumenten te kijken.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Behouden hoogwaardig woon- en leefklimaat met regionale aantrekkingskracht	<i>Circulair en duurzaam ondernemen</i>	→ Het aanjagen van duurzaamheidsinitiatieven voor ondernemers via Heemstede Duurzaam	49.
		→ Het behouden van de samenwerking op de thema's van Amsterdam Economic Board	50.
		→ Het stimuleren van ondernemers in het verduurzamen en het klimaatadaptief maken van hun pand en/of bedrijfsvoering door energie te besparen en over te gaan op hernieuwbare energie	51.
		→ Het opstarten van een taskforce koopkracht en energiecrisis om goede tips en ideeën te delen	52.
Versterken gezond ondernemers-klimaat gericht op behoud werkgelegenheid	<i>Meer deeleconomie in Heemstede</i>	→ Inventariseren hoe we bestaande subsidies beter onder de aandacht kunnen brengen en toegankelijker kunnen maken voor ondernemers	53.
		→ Mogelijkheden onderzoeken om deeleconomie te stimuleren in Heemstede	54.
	<i>Beperken afvalstromen</i>	→ Het stimuleren van ondernemers om hun klanten aan te moedigen om eigen verpakkingen mee te nemen	55.

⁴³ ING Economisch Bureau (2015) | Ruim half miljoen huishoudens doen mee aan de deeleconomie

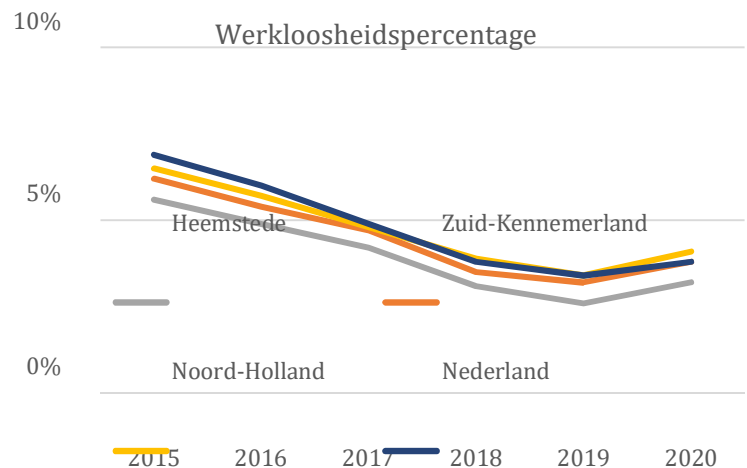
<p><i>vanuit ondernemers</i></p>	<p>→ Het stimuleren van horecaondernemers in het verduurzamen en gezonder maken van hun voedselaanbod</p>	<p>56.</p>
	<p>→ Inventariseren kansen voor een White-Label truck, voor ondernemers winkelgebieden en bedrijventerreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bedrijfsafval wordt niet meer apart met eigen inzamelwagens opgehaald, maar het wordt collectief uitgevoerd door één neutrale wagen (White-Label truck).</i> 	<p>57.</p>

3.9. Arbeidsmarkt & werkgelegenheid

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Transitie op het gebied van energie, duurzaamheid, digitalisering en robotisering zorgen voor voortdurende veranderingen in de aard en omvang van de werkgelegenheid. In Heemstede is de woonfunctie groter dan de werkfunctie: de gemeente heeft relatief weinig banen ten opzichte van de omvang van de beroepsbevolking. Per 1.000 leden van de beroepsbevolking telt Heemstede 691 banen. Gemiddeld in Noord-Holland zijn er 1065 banen ten opzichte van de beroepsbevolking. Binnen de regio Zuid-Kennemerland heeft de gemeente Haarlem de grootste werkfunctie, met 797 banen per 1.000 mensen die tot de beroepsbevolking behoren. Deze is nog altijd kleiner is dan de woonfunctie. Ook de andere gemeenten in Zuid-Kennemerland hebben een relatief kleine werkfunctie. Bloemendaal heeft de laagste functie met 599 banen ten op zichte van de beroepsbevolking.

Van de Heemstedse beroepsbevolking werkt 16% in Heemstede zelf en 27% in de regio Zuid-Kennemerland. In totaliteit komt bijna de helft van de werknemers uit de regio Zuid-Kennemerland.⁴⁴ In Heemstede ligt de werkloosheid structureel op een lager niveau dan in de referentiegebieden. De ontwikkeling van de werkloosheid verloopt in gelijke trend met de landelijke en regionale ontwikkeling.

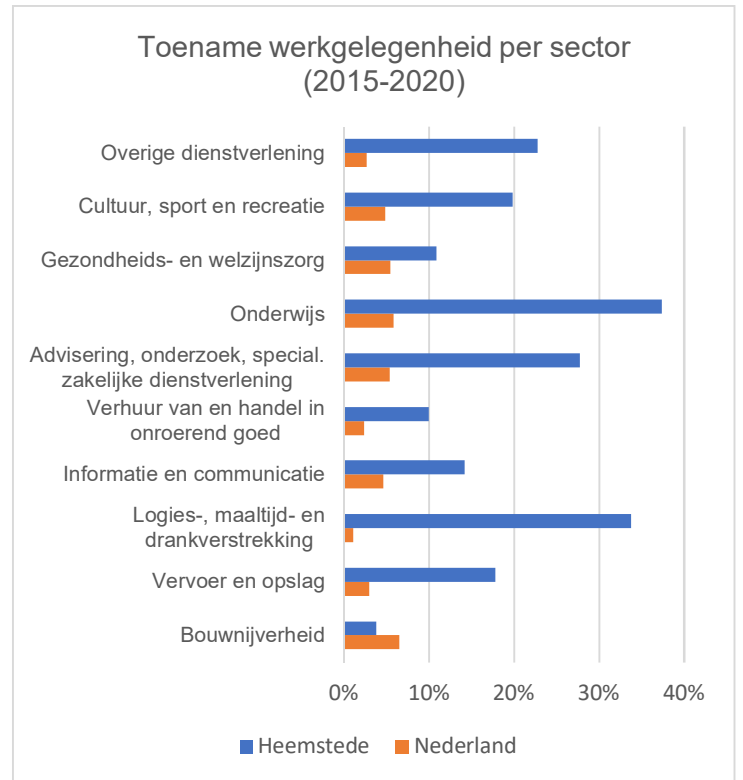
Figuur 6

⁴⁴ Dit is berekend inclusief Heemstede zelf

Werkgelegenheidsontwikkeling

De grootste sector in Heemstede is de gezondheids- en welzijnszorg. Ruim een kwart van de werknemers bij Heemsteedse bedrijven- of organisaties is in deze sector werkzaam. Daarna volgen de zakelijke dienstverlening (17%), de detailhandel (14%) en het onderwijs (7%). Heemstede heeft een sterk op de consumentgerichte-sectorstructuur.

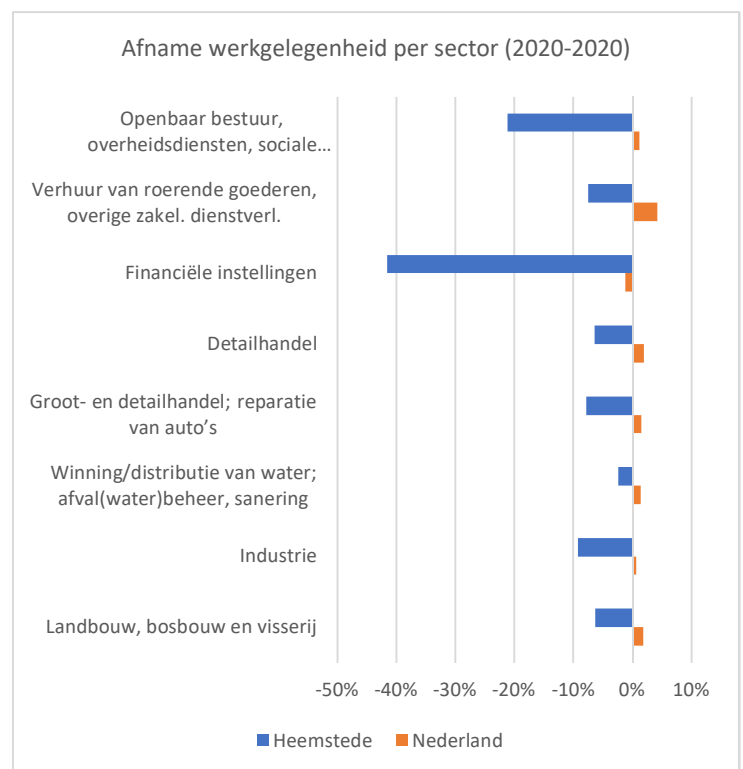
Demografische ontwikkelingen zijn een belangrijke drager hiervoor. Het aantal banen in Heemstede is tussen 2015 en 2020 met 9 procent toegenomen. In de meeste sectoren groeide de werkgelegenheid sterker dan landelijk (figuur 7).

Figuur 7

In een aantal sectoren geldt juist het tegenovergestelde: hier daalde de werkgelegenheid in Heemstede. Figuur 8 toont de afname in werkgelegenheid per sector. De grote afname in werkgelegenheid in de financiële sector is te verklaren door het vertrek van de kantoren van de ING, Rabobank en de ABN AMRO in 2015-2020. De afname in overheidsdiensten heeft onder andere te maken met de sluiting van het politiebureau.

Interessant is dat de detailhandel goed is voor 14% van de lokale werkgelegenheid, maar dat over de jaren heen een afname van werkgelegenheid is te zien. De omzet in de detailhandel is juist toegenomen. Dit zou betekenen dat de arbeidsproductiviteit in deze sector is toegenomen.

Figuur 8

Krapte op de arbeidsmarkt

Momenteel zijn er landelijke grote personeelstekorten in veel sectoren. Ook in Heemstede is de lokale vraag naar personeel groter dan het aanbod. Volgens de UWV Arbeidsmarktprognose 2022-2023 gaan de meeste vacatures ontstaan in de detailhandel, zorg en welzijn en horeca. In de bijeenkomst met de horeca erkenden de ondernemers dat zij te maken hebben met veel personeelstekorten. De horecaondernemers noemden vooral de samenwerking met scholen als een mogelijke manier om de personeelstekorten te verminderen, maar ook het betrekken van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. De ondernemers van de bedrijventerreinen en werklocaties benoemden dat het ook interessant is om verder te kijken dan alleen de eigen gemeente grenzen. In de buurgemeenten zoals Haarlem en Haarlemmermeer zijn kansen om deze doelgroep te betrekken. Daarnaast is de bereikbaarheid met de fiets, openbaar vervoer en auto belangrijk om personeel aan te trekken. Ook de zichtbaarheid van de verschillende werklocaties kan volgens hen verbeterd worden door bijvoorbeeld betere wegbewijzing op de bedrijventerreinen.

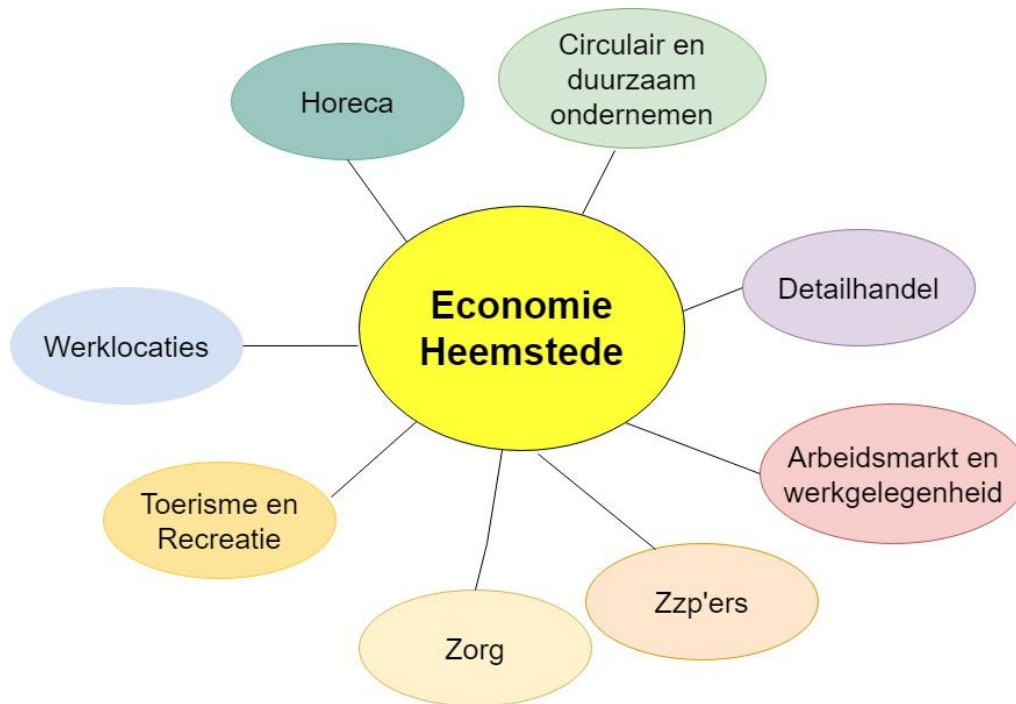
Heemstede is onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Via de regio lopen verschillende projecten om werknemers en werkgevers nader tot elkaar te brengen. Belangrijk is vooral om bewustwording te creëren van de mogelijkheden die er zijn vanuit de regio.

Beleidsambitie	Wat willen we bereiken?	Actie (wat gaan we daarvoor doen?)	Nr.
Versterken gezond ondernemersklimaat gericht op behoud werkgelegenheid	<i>Het nader tot elkaar brengen van werkgevers en werknemers</i>	→ Inzetten op actieve bewustwording bij werkgevers van de mogelijkheden van ondersteuning van werknemers bij werving en selectie / regelingen en subsidies / kennis en advies, ook t.a.v. mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hierbij is de groep 60 tot 67-jarige ook een interessante doelgroep om aan te trekken.</i>	58.
		→ Meer samenwerking op het gebied van impact ondernemen met de gemeente Haarlem	59.
		→ Onderzoeken mogelijkheden om samenwerking tussen middelbare scholen en/of horeca, bedrijven, detailhandel en zorg & welzijn in Heemstede (en eventueel de regio) op te starten in bijvoorbeeld de maatschappelijke werkweek / open bedrijfsdagen / profielwerkstuk	60.

<p><i>De bereikbaarheid van werklocaties verbeteren</i></p>	<p>→ Stimuleren van een campagne om de lokale bedrijven, zoals horeca, te profileren als leuke werkgever in Heemstede</p>	<p>61.</p>
	<p>→ Het stimuleren van samenwerking onderling horecazaken met uitwisseling leerlingen</p>	<p>62.</p>
	<p>→ Kijken naar mogelijkheden om de verbindingen met het openbaar vervoer te verbeteren voor de bedrijventerreinen</p>	<p>63.</p>
	<p>→ Verbeteren wegbewijzering op de bedrijventerreinen</p>	<p>64.</p>

Hoofdstuk 4 Samenvatting

In dit actieprogramma is per thema gekeken naar welke actielijnen, maatregelen en concrete acties nodig zijn om verschillende kansen en vraagstukken met elkaar te verbinden, zodat we het economische klimaat in Heemstede kunnen behouden en versterken de komende jaren.

Verschillende trends in de samenleving en binnen Heemstede zelf, geven aan dat een goed functionerende economie niet vanzelfsprekend is. Heemstede heeft een sterk op de consumentgerichte-sectorstructuur. Demografische ontwikkelingen zijn een belangrijke drager hiervoor. Door demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, zal de aankomende jaren een verschuiving plaats gaan vinden in de behoeftes van consumenten. Naast demografische ontwikkelingen spelen ook andere transitie's een belangrijke rol. We hebben per thema gekeken naar relevante ontwikkelingen die invloed hebben op de Heemstedse economie. Het actieprogramma speelt in op deze ontwikkelingen.

In onderstaande tabel zijn alle acties uit het programma samengevat. We werken het actieprogramma jaarlijks uit in een uitvoeringsagenda. De uitvoering van acties worden voor het overgrote deel gedekt vanuit het reguliere budget en capaciteit. Tijdens de verschillende bijeenkomsten hebben met de doelgroepen aangegeven welke punten prioriteit hebben voor de korte termijn (komend jaar) en welke voor de langere termijn. Deze hebben we voor het jaar 2023 opgenomen (zie bijlage 1).

Actieprogramma

Nr.	Omschrijving actie
Detailhandel	
1.	Het inventariseren van de behoefte naar aanvullend vestigingsbeleid voor de winkelgebieden
2.	Het onderzoeken van de mogelijkheid om een BIZ-vastgoed in het centrumgebied op te richten, in samenwerking met de vastgoed ondernemers
3.	Het steunen van initiatieven van ondernemers om een collectieve lokale online webshop te realiseren
4.	Het steunen van initiatieven voor lokale duurzame bezorging of een distributiehuis
5.	Mogelijkheden onderzoeken voor vervoersdiensten van - en richting de winkelgebieden voor ouderen en inwoners die minder mobiel zijn
Horeca	
6.	Het stimuleren van nieuwe winkel- en horeca concepten
7.	Het stimuleren van passende hybride evenementen (<i>zoals fashion & bites</i>)
8.	Het stimuleren van een periodiek horecaoverleg
Toekomst winkelgebieden: verwevenheid horeca en detailhandel	
9.	Het in kaart brengen van leegstand in de winkelgebieden (<i>en dit periodiek herhalen</i>)
10.	Gebruikmaken van tijdelijk leegstand in de winkelgebieden (<i>pop-up initiatieven</i>)
11.	Het opstellen van een plan voor de zonering van het centrumgebied <i>Bestaande uit kerngebied (concentratiegebied), aanloopgebied (gemengd gebied) en potentieel transformatiegebied (woongebied).</i>
Werklocaties	
12.	Het opstellen van een visie voor de bedrijventerreinen en werklocaties
13.	Mogelijkheden onderzoeken om de bestaande werkgebieden zoveel mogelijk te behouden en/of intensiveren
14.	Als bestaande werklocaties worden getransformeerd wordt er ingezet op vervanging van het aantal banen
15.	Het stimuleren van wonen en werken dicht bij elkaar, waar dat kan
16.	Het opstellen van een toekomstgerichte agenda, die prioritering in uitdagingen en transitie in beeld brengt voor de bedrijventerreinen
17.	Het in kaart brengen van de leegstand op de bedrijventerreinen (<i>en dit periodiek herhalen</i>)
18.	Het vastleggen van de positie van werklocaties, kantoren en bedrijfsruimten in beleid

19.	Mogelijkheden onderzoeken om de bestaande werklocaties te vergroenen
20.	Delen praktijkvoorbeelden over het vergroenen van bedrijventerreinen
21.	Inventariseren hoe we kunnen deelnemen aan nationale en regionale projecten
22.	In gesprek gaan met GreenBiz IJmond om hen uit te nodigen voor een kennissessie hoe zij de verduurzaming van de bedrijventerreinen hebben aangepakt - en de potentiële kansen voor Heemstede in kaart brengen
23.	Het stimuleren van goede bedrijvennetwerken / ondernemersverenigingen op de bedrijventerreinen
24.	Het creëren van een sterkere samenwerking tussen de ondernemers van het bedrijventerrein en de gemeente
25.	Het organiseren van integrale bedrijfscontact-momenten
26.	Het opstellen van een accountplan bedrijventerrein, <i>met een overzicht van bedrijven, contactmomenten, ontwikkelingen en plannen</i>
Toerisme en recreatie	
27.	Het (fysiek) aansluiten van de bestaande wandel-, fiets- en vaarroutes, op netwerken in de regio
28.	De website 'Beleef Heemstede' promoten onder inwoners en bezoekers.
29.	De bestaande routes en netwerken communiceren naar inwoners en bezoekers, zodat zij hier op de hoogte van zijn.
30.	Het stimuleren van ondernemers om een locatie voor fietsverhuur te realiseren
31.	Mogelijkheden onderzoeken om oplaadplekken (voor elektrische fietsen) aan bestaande horecagelegenheden te koppelen
32.	Het stimuleren van de ontwikkeling van een aantal thematische en interactieve wandel-, fiets-, en vaarroutes die passen bij het DNA van Heemstede
33.	Mogelijkheden onderzoeken voor recreatieve spin-offs in de regio
34.	Nauwe betrokkenheid bij de positionering, (regionale) marketing en promotie van Heemstede in de MRA
35.	Mogelijkheden onderzoeken om de kwaliteit en diversiteit van het verblijfsaanbod te versterken,
36.	Mogelijkheden onderzoeken om zakelijk toerisme te stimuleren en beter te benutten
37.	Het inventariseren van de mogelijkheid en wenselijkheid van het invoeren van toeristenbelasting
38.	Mogelijkheden onderzoeken van een evenementenfonds
39.	Stimuleren van gezamenlijke vernieuwende horeca evenementen, zoals een culinaire wandeling of andere culinaire events
40.	Het maken van een koppeling tussen evenementen die al plaatsvinden
41.	Het onderzoeken van mogelijkheden van een bredere 'feestweek' of jaarlijks groot thema feest met samenwerkingen tussen alle winkelgebieden, horeca en andere partners
42.	Het stimuleren van samenwerking tussen de verschillende winkelgebieden en partners bij evenementen
Zorg	
43.	Het gesprek aan gaan met lokale zorgaanbieders over de mogelijkheden om de economische perspectieven van de gemeente Heemstede als aantrekkelijke omgeving voor ouderen beter te benutten

Zzp'ers

44. Het stimuleren van samenwerkingsverbanden en/of netwerk van zzp'ers
45. Het inventariseren van de behoefte aan interactiemilieus en ontmoetingsplekken
46. Monitoren welke bedrijven onlangs zijn opgericht, een nieuwe vestiging hebben geopend of failliet zijn gegaan via de Kamer van Koophandel (KvK)
47. Starten met een 'welkomspakket' voor nieuwe zzp'ers
48. Inventariseren mogelijkheden voor informatie thema avonden voor zzp'ers

Circulair en duurzaam ondernemen

49. Het aanjagen van duurzaamheidsinitiatieven voor ondernemers via Heemstede Duurzaam
50. Het behouden van de samenwerking op de thema's van Amsterdam Economic Board
51. Het stimuleren van ondernemers in het verduurzamen en het klimaatadaptief maken van hun pand en/of bedrijfsvoering door energie te besparen en over te gaan op hernieuwbare energie
52. Het opstarten van een taskforce koopkracht en energiecrisis om goede tips en ideeën te delen
53. Inventariseren hoe we bestaande subsidies beter onder de aandacht kunnen brengen en toegankelijker kunnen maken voor ondernemers
54. Mogelijkheden onderzoeken om deeleconomie te stimuleren in Heemstede
55. Het stimuleren van ondernemers om hun klanten aan te moedigen om eigen verpakkingen mee te nemen
56. Het stimuleren van horecaondernemers in het verduurzamen en gezonder maken van hun voedselaanbod
57. Inventariseren kansen voor een White-Label truck, voor ondernemers winkelgebieden en bedrijventerreinen

Arbeidsmarkt & werkgelegenheid

58. Inzetten op actieve bewustwording bij werkgevers voor de mogelijkheden van ondersteuning voor werknemers bij werving en selectie / reguleringen en subsidies / kennis en advies, zoals de Harrie Help training, bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
59. Meer samenwerking op het gebied van impact ondernemen met de gemeente Haarlem
60. Onderzoeken mogelijkheden om samenwerking tussen middelbare scholen en/of horeca, bedrijven, detailhandel en zorg & welzijn in Heemstede (en eventueel de regio) op te starten in bijvoorbeeld de maatschappelijke werkweek / open bedrijfsdagen / profielwerkstuk
61. Stimuleren van een campagne om de lokale bedrijven, zoals horeca, te profileren als leuke werkgever in Heemstede
62. Het stimuleren van samenwerking onderling horecazaken met uitwisseling leerlingen
63. Kijken naar mogelijkheden om de verbindingen met het openbaar vervoer te verbeteren voor de bedrijventerreinen
64. Verbeteren wegbewijzing op de bedrijventerreinen

Bijlage 1 Uitvoeringsprogramma 2023

DETAILHANDEL

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
1	Vestigingsbeleid Het inventariseren van de behoefte naar aanvullend vestigingsbeleid voor de winkelgebieden	We gaan in gesprek met de verschillende winkelgebieden. Indien er behoefte is voor aanvullend vestigingsbeleid, stellen we een gebiedsgerichte aanpak op. Deze wordt besproken met het college.	Budget binnen beleidsveld					
2	BIZ-vastgoed Het onderzoeken van de mogelijkheid om een BIZ-vastgoed in het centrumgebied op te richten, in samenwerking met de vastgoed ondernemers	We hebben samen met Stad&Co, de BIZ Heemstede Centrum en een vastgoedeigenaar de mogelijkheden van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor vastgoedeigenaren voor het centrum van Heemstede besproken. Stad&Co heeft een indicatieve offerte uitgebracht. We gaan verder in gesprek over het plan van aanpak, de haalbaarheid en de wenselijkheid.	€49.240 Apart voorstel richting Raad Er zijn mogelijkheden voor subsidies van de subsidie Provincie Noord-Holland tot maximaal €25.000					

HORECA

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
8	Horeca overleg Het stimuleren van een periodiek horecaoverleg (<i>doorlopend</i>)	We organiseren minimaal 1 keer per jaar een breed horeca overleg.	Budget binnen beleidsveld			■		■ (Q3)

TOEKOMST WINKELGEBIEDEN: VERWEVENHEID HORECA EN DETAILHANDEL

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
9	Leegstand Het in kaart brengen van leegstand in de winkelgebieden (en dit periodiek herhalen)	We monitoren per kwartaal Funda in business voor actuele data over het aanbod van vastgoed.	-	■	■	■	■	■
10	Tijdelijke leegstand Gebruikmaken van tijdelijk leegstand in de winkelgebieden (pop-up initiatieven)	Indien vastgoedlocaties voor een langere periode leeg staan, kijken we naar mogelijkheden voor pop-up initiatieven. Dit kan zowel voor tijdelijke horeca zijn als een pop-up winkel, maar ook maatschappelijke of dienstverlenende functies.	-	Doorlopend				

WERKLOCATIES

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
12	Visie bedrijventerreinen en werklocaties Het opstellen van een visie voor de bedrijventerreinen en werklocaties	We stellen een visie op voor de bedrijventerreinen en werklocaties om duidelijkheid te scheppen voor de lange termijn. We stellen een plan van aanpak op in 2023 en voeren dit gedurende 2023-2024 uit in samenwerking met de ondernemers van de bedrijventerreinen en werklocaties.	Budget binnen beleidsveld					
14	Vervanging aantal banen Als bestaande werklocaties worden getransformeerd wordt er ingezet op vervanging van het aantal banen	Bij transformatie van bedrijfslocaties naar woningen kijken we naar het verlies van (potentiële) werkgelegenheid en hoe we deze werkgelegenheid elders kunnen toevoegen door ruimte voor werken te creëren.	Budget binnen beleidsveld	Doorlopend				
15	Funciemenging wonen en werken Het stimuleren van wonen en werken dicht bij elkaar, waar dat kan	We kijken bij herontwikkelpannen of nieuwbouwprojecten hoe en of we functies kunnen mengen. We voeren in 2024 een onderzoek uit naar de potentie van mengvormen in Heemstede.	Projectbasis					
17	Leegstand Het in kaart brengen van de leegstand op de bedrijventerreinen <i>(en dit periodiek herhalen)</i>	We monitoren per kwartaal <i>Funda in business</i> voor actuele data over het aanbod van vastgoed.	-	■	■	■	■	■
20	Vergroenen Delen praktijkvoorbeelden over het vergroenen van bedrijventerreinen	We inventariseren praktijkvoorbeelden van succesverhalen over het vergroenen van bedrijventerreinen. Deze delen we in een thema bijeenkomst met de ondernemers van de bedrijventerreinen.	-	■				

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Q1	Q2	Q3	Q4	2024
21	Regionale projecten vergroenen en verduurzamen Inventariseren hoe we kunnen deelnemen aan nationale en regionale projecten om te vergroenen en verduurzamen.	De Provincie Noord-Holland heeft verschillende subsidie mogelijkheden voor het verduurzamen en vergroenen van bedrijventerreinen. We kijken hoe we initiatieven vanuit de Heemstedse ondernemer hierin kunnen inpassen. Daarnaast reserveert de rijksoverheid 26 miljoen in het Nationaal Groeifonds voor het programma 'Werklandschappen van de Toekomst', voor de vergroening van bedrijventerreinen in Nederland. We kijken hoe we aan dit programma kunnen deelnemen	Projectbasis	Doorlopend				
22	GreenBiz IJmond In gesprek gaan met GreenBiz IJmond over hun aanpak van het vergroenen en verduurzamen van de bedrijventerreinen	We nodigen de GreenBiz IJmond uit om een kennissessie te organiseren over hoe zij de verduurzaming van de bedrijventerreinen hebben aangepakt. We brengen vervolgens de potentiële kansen voor Heemstede in kaart.	-		■			
24	Samenwerking ondernemers Het creëren van een sterkere samenwerking tussen de ondernemers van het bedrijventerrein en de gemeente	We onderzoeken mogelijkheden om een keer per twee jaar een netwerkbijeenkomst voor ondernemers te organiseren in 2023 en 2026.	Budget binnen beleidsveld				■	
		We starten met een pragmatisch periodiek overleg over het beheer van de bedrijventerreinen, met als doel de kwaliteit uitstraling, leefbaarheid en veiligheid te waarborgen en waar mogelijk verbeteren.			■			
		We starten met een nieuwsbrief 1 keer per halfjaar met relevante informatie voor de ondernemers van de bedrijventerreinen		■			■	

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Q1	Q2	Q3	Q4	2024
25	Integrale bedrijfscontact-momenten Het organiseren van integrale bedrijfscontact-momenten	We organiseren bij bedrijven verbindingen door een bezoek / workshop / schouw. Bedrijven kunnen hier hun plannen, problemen en wensen aankaarten.	-	■	■	■	■	■

TOERISME EN RECREATIE

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
28	Promoten 'Beleef Heemstede' De website 'Beleef Heemstede' promoten onder inwoners en bezoekers.	Promoten beleef Heemstede via de sociale media kanalen en andere platformen.	Budget binnen beleidsveld			■		■
32	Thematische en interactieve routes Het stimuleren van de ontwikkeling van een aantal thematische en interactieve wandel-, fiets-, en vaarroutes die passen bij het DNA van Heemstede	We kijken naar thematische en interactieve routes in de regio en hoe we hier als Heemstede op aan kunnen sluiten, in samenwerking met ondernemers en culturele instellingen.	Budget binnen beleidsveld		■			
34	Betrokkenheid MRA Nauwe betrokkenheid bij de positionering, (regionale) marketing en promotie van Heemstede in de MRA	We zijn actief betrokken bij en/of geïnformeerd over, activiteiten vanuit de MRA.	-	Doorlopend				
39	Vernieuwende horeca evenementen Stimuleren van gezamenlijke vernieuwende horeca evenementen, zoals een culinaire wandeling of andere culinaire events	De ondernemers zijn de initiatiefnemers.	-					
42	Samenwerking evenementen Het stimuleren van samenwerking tussen de verschillende winkelgebieden en partners bij evenementen	We inventariseren hoe we een breed evenementen overleg kunnen organiseren met initiatiefnemers en relevante partijen een keer per jaar. De ondernemers blijven initiatiefnemers.	-					

ZZP'ERS

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
44	Samenwerking zzp'ers Het stimuleren van samenwerkingsverbanden en/of netwerk van zzp'ers	We organiseren van een "zzp café" bijeenkomst een keer per jaar een ontmoetingsplek voor zzp'ers met een thema spreker startend in 2024. In 2023 organiseren we een brede netwerkbijeenkomst voor ondernemers. (Zie actiepunt 24), daarom starten we vanaf 2024 jaarlijks met het zzp café.	Budget binnen beleidsveld					■ (Q2)
46	Monitoren bedrijven Monitoren welke bedrijven onlangs zijn opgericht, een nieuwe vestiging hebben geopend of failliet zijn gegaan via de Kamer van Koophandel (KvK)	We maken gebruik van het mutatieabonnement van de KvK. De startkosten zijn eenmalig €1.040. Vervolgens zijn de abonnementskosten bij levering per maand €1.040 per jaar.	Budget binnen beleidsveld	Doorlopend				

CIRCULAIR EN DUURZAAM ONDERNEMEN

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
49	Initiatieven Heemstede Duurzaam Het aanjagen van duurzaamheidsinitiatieven voor ondernemers via Heemstede Duurzaam	We zoeken de aansluiting op relevante projecten die ondernemers raken. We informeren ondernemers over deze projecten.	-	Doorlopend				
50	Samenwerking Amsterdam Economic Board Het behouden van de samenwerking op de thema's van Amsterdam Economic Board	We zijn actief betrokken bij en/of geïnformeerd over, activiteiten vanuit de MRA.	-					

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Q1	Q2	Q3	Q4	2024
51	Stimuleren energietransitie Het stimuleren van ondernemers in het verduurzamen en het klimaatadaptief maken van hun pand en/of bedrijfsvoering door energie te besparen en over te gaan op hernieuwbare energie	We bieden jaarlijks een aantal gratis energiescans aan zodat ondernemers inzicht krijgen in hun energieverbruik en mogelijke maatregelen	Budget binnen beleidsveld Duurzaamheid	■				■
		We onderzoeken mogelijkheden om meer zonne-energie op te wekken op de Heemstedse bedrijfspanden			■			
		We faciliteren de 'doe de deur dicht campagne' voor de ondernemers in de winkelgebieden zodat ondernemers hun deur dicht doen tijdens openingstijden om energie te besparen		■				
52	Taskforce koopkracht en energiecrisis Het opstarten van een taskforce koopkracht en energiecrisis om goede tips en ideeën te delen	We starten met een taskforce koopkracht en energiecrisis met de vertegenwoordiging van de verschillende winkelgebieden en bedrijventerrein.	-	■				
53	Toegankelijkheid subsidies Inventariseren hoe we bestaande subsidies beter onder de aandacht kunnen brengen en toegankelijker kunnen maken voor ondernemers	We monitoren de beschikbare subsidies voor ondernemers en informeren hen hier tijdig over. We ondersteunen ze bij vragen over het aanvraagproces.	-		■			■
56	Duurzaam en gezond voedselaanbod Het stimuleren van horecaondernemers in het verduurzamen en gezonder maken van hun voedselaanbod	We starten met een pilot met Greendish Quickscans bij minimaal vijf horecazaken. Hierdoor vindt minder verspilling van voedsel plaats.	Budget binnen beleidsveld Duurzaamheid		■			
57	White-label truck Inventariseren kansen voor een White-Label truck, voor ondernemers winkelgebieden en bedrijventerreinen	We gaan in gesprek met de gemeente Haarlem over de pilot Green Collecting Haarlem. We kijken naar mogelijkheden om een soortgelijke pilot uit te rollen in Heemstede.				■		

ARBEIDSMARKT EN WERKGELEGENHEID

Nr.	Omschrijving actie	Hoe gaan we dit doen?	Budget	Periode 2023				2024
				Q1	Q2	Q3	Q4	
58	Inzetten op actieve bewustwording bij werkgevers voor de mogelijkheden van ondersteuning voor werknemers bij werving en selectie / regelingen en subsidies / kennis en advies, zoals de Harrie Help training, bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	We delen 1 keer per halfjaar informatie via een nieuwsbrief met ondernemers. Daarnaast organiseren we een keer per ander halfjaar een thema avond voor ondernemers die ondersteuning willen bij dit traject.	Budget binnen beleidsveld					 (Q2)
59	Meer samenwerking op het gebied van impact ondernemen met de gemeente Haarlem	We gaan in gesprek met de gemeente Haarlem hoe we actiever kunnen samenwerken op het gebied van Impact ondernemen en hoe we kunnen aansluiten op het actieprogramma Impact Ondernemen van de gemeente Haarlem	-					
61	Stimuleren van een campagne om de lokale bedrijven, zoals horeca, te profileren als leuke werkgever in Heemstede	De ondernemers zijn de initiatiefnemers.	-	